

HOITOPAIKAN VALINTAOPAS 2012

Turun kaupungin
sosiaali- ja terveystoimen
julkaisu Nro 1/2012

Sisältö

OPPAAN TAVOITE	7
KONSULTOINTIJÄRJESTYS EI-KIIREELLISISSÄ TAPAUKSISSA	7
ENSIHOITO, PÄIVYSTYSPOTILAAT	7
Perusterveydenhuoltoon (terveyskeskukseen) kuuluvat päivystyspotilaat	7
Terveyskeskukseen kuuluvia sairausryhmiä.....	8
Turun yliopistollisen keskussairaalan ensiapupoliklinikalle kuuluvat päivystyspotilaat.....	8
Naistentautien päivystystilanteet.....	10
Turun oman erikoissairaanhoidon erikoisalat päivystystilanteissa	10
Korvataudit	10
Silmätaudit	10
Ei-kiireellistä hoitoa vaativat päivystyspotilaat	10
Kiireellistä hoitoa vaativat päivystyspotilaat	10
Lastentaudit	11
Psykiatria	11
Tyksiin lähetettävät.....	11
Poikkeustilanteet ja suuronnettomuudet.....	11
Hälytyskaavio	11
Kriisipäivystys	11
Seksuaalisen väkivallan ja raiskauksen uhrien hoidon järjestäminen	12
Lapsen / nuoren SERI tai kaltoin kohtelu.....	12
Koulutapaturmat	12
Pienet ja keskivaikeat vammat klo 8.00–16.00 ja päivystysaikana	12
Vaikeat ja vakavat vammat, jotka vaativat välitöntä ensiapua	12
Silmätapaturmat	12
Hammastapaturmat.....	12
Koulutapaturmien korvauskäytännöt.....	13
IHOTAUDIT	14
Perusterveydenhuollossa hoidettavat ihosairaudet	14
Erikoislääkärikonsultaatiot perusterveydenhuollossa ja polikliininen erikoislääkäritasoinen hoito	14
Vuodeosastohoito	15
TYKSiin lähetettävät potilaat	15
KEUHKOSAIRAUDET JA HENGITYSTIEALLERGIAT.....	15
Omaan erikoissairaanhoidon lähetettävät potilaat	16
TYKSiin lähetettävät potilaat	16
Yhdistysten palvelut.....	16

KIRURGIA, ORTOPEDIA JA TRAUMATOLOGIA	16
Päivystyskirurgia.....	16
Erikoislääkärikonsultaatiot ja sairaalahoito	17
Terveyskeskuksen kipsipoliklinikka.....	17
Gastroenterokirurgisten potilaiden postoperatiivinen ravitsemushoito	17
KORVA- NENÄ- JA KURKKUTAUDIT	18
Perusterveydenhuollossa hoidettavat potilaat.....	18
Omaan erikoissairaanhoidon lähettävät potilaat	18
TYKSiin lähetettävät potilaat	19
Sairaalahoito	19
Kuulon kuntoutus.....	19
LASTEN JA NUORTEN SAIRAUDET	19
Perusterveydenhuollossa hoidettavat lapset ja nuoret.....	19
Normaali päiväaikainen toiminta	19
Päivystystoiminta.....	20
Tapaturmien hoito.....	20
Oman erikoissairaanhoidon konsultointiohjeet	20
Lasten ja nuorten somaattisen poliklinikan konsultointi.....	20
Lastenneurologisen yksikön konsultointi	21
Lasten ja nuorten psykiatrian poliklinikan konsultointi.....	21
Lasten ja nuorten silmätautien konsultointi.....	21
Lasten ja nuorten korva-, nenä ja kurkkutautien erikoislääkärikonsultaatiot.....	22
Omassa erikoissairaanhoidossa hoidettavat lapset ja nuoret	23
Lasten ja nuorten somaattisella poliklinikalla hoidetaan 0-20-vuotiaat	23
Nuorisopoliklinikka	23
Allergiatestaukset	23
Siedätyshoito.....	23
Lastenneurologinen yksikkö.....	23
Turun psykiatria, lasten ja nuorten poliklinikka.....	24
Läheteindikaatiot vaativaan erikoissairaanhoidon (TYKS).....	25
Somaattiset potilaat	25
Psykiatriset potilaat	25
Muut lasten ja nuorten terveystoimet.....	26
Lasten ja nuorten ravitsemusterapia	26
Lääkinnällisen kuntoutuksen terapiat lapsille ja nuorille	26
Fysioterapia	26
Toimintaterapia lapsille ja nuorille	27
Kasvatus- ja perheneuvola.....	27
Ehkäisyasiat.....	28
NAISTENTAUDIT	28

Perusterveydenhuollossa hoidettavat	28
Raskauden ehkäisy	28
Normaaliraskauden seuranta	28
Tulehdus, kuukautiskivut, vuotohäiriöt, vaihdevuosisoireet, laskeumat, muut gynekologiset oireet.....	29
Erikoislääkärikonsultaatiot ja hoito	29
Yksittäiset avohoitokonsultaatiot, joissa ei ole odotettavissa erikoissairaanhoidon tasoista hoidon tarvetta	29
Vaikeammat erikoissairaanhoidon konsultaatiot, toimenpideharkinnat, päivystystilanteet, riskiraskauksien seurannat.....	29
TYKS:n äitiyspoliklinikalle lähetetään	30
Raskauden suunnitteluvaiheessa	30
Raskauden aikana lähetettävät odottavat äidit	31
Päivystyslähete TYKS:n äitiyspoliklinikalle	31
TYKS:n perinnöllisyyspoliklinikalle lähetetään	32
Synnytykset.....	32
NEUROLOGIA.....	32
Erikoislääkäritasoinen hoito ja konsultaatiot	32
Sairaalahoito	32
Muistihäiriöpotilaat.....	33
PSYKIATRIA	34
Perusterveydenhuollon vastuualue.....	34
Oman erikoissairaanhoidon vastuualue	34
Tyksin vaativan erikoissairaanhoidon vastuualue	34
Lasten ja nuorten psykiatria.....	35
Kiireellistä hoitoa vaativat psykiatriset potilaat	35
Lasten ja nuorten psykiatrian poliklinikat	36
Sairaalahoito	36
Aikuispsykiatria	37
Kiireellistä hoitoa tarvitsevat psykiatriset potilaat	37
Psykiatriset poliklinikat ja erikoislääkärikonsultaatiot.....	37
TYKS:n psykiatrian poliklinikka.....	37
Sairaalahoito	38
Oma erikoissairaanhoito	38
TYKS:n psykiatrian klinikka.....	38
Vanhuspsykiatria.....	38
Vanhuspsykiatrian poliklinikka.....	38
Sairaalahoito	38
Psykoterapia ostopalveluna	39
PÄIHDEONGELMAISEN HOITO	40
Alaikäiset	40
Raskaana olevat ja vastikään synnyttäneet.....	40

Aikuiset opioidiriippuvaiset.....	40
Aikuiset alkoholiriippuvaiset, lääkeriippuvaiset, muut huumausaineriippuvaiset.....	40
Delirium	41
SILMÄTAUDIT	43
Perusterveydenhuollossa hoidettavat potilaat.....	43
Oman erikoissairaanhoidon konsultointiohjeet	43
Omassa erikoissairaanhoidossa hoidettavat potilaat	43
Ajanvarauspotilaat	43
Päivystyspotilaat arkisin klo 8–15	43
Suoraan TYKS:in lähetettävät potilaat	44
Kiireellistä hoitoa vaativat päivystyspotilaat kaikkina vuorokaudenaikoina	44
Diabetes-silmätaudit	44
SISÄTAUDIT	45
Oma erikoissairaanhoido.....	45
Sisätautipoliklinikka.....	45
Konsultaatiot	45
Sairaalahoito (Turun Kaupunginsairaala).....	45
Turun Kaupunginsairaalassa hoidettavia potilasryhmiä	45
TYKS:ssä hoidettavia potilasryhmiä	46
Fysiatrian erikoislääkärikonsultaatiot	46
Lääkinnällisen kuntoutuksen terapiat	46
Fysioterapia	46
Puheterapia.....	47
Toimintaterapia.....	47
Apuvälineet	47
Erityisapuvälineet.....	48
Apuvälineteknikko.....	48
SUUN TERVEYDENHUOLTO	49
Päivystys	49
Perushammashoito	49
Erikoishammashoito	49
Lääkärin lähete suun terveydenhuoltoon	49
Kiireelliset traumat	49
SYÖPÄTAUDIT	50
Erikoislääkärikonsultaatiot ja polikliininen erikoislääkäritasoinen hoito.....	50

Sairaalahoito	50
TARTUNTATAUDIT	50
Erikoislääkärikonsultaatiot.....	50
Sairaalahoito	50
Ruokamyrkytys-epidemioiden selvittäminen	51
Tartuntatautiin valvonta.....	51
Rokotustoiminta	51
ULKOMAALAISTOIMISTO	52
LIITTEET	55

Oppaan tavoite

Oppaan tavoitteena on, että

- turkulaiset saavat terveystalvunsa oikeaan aikaan, oikeassa paikassa ja oikein menetelmin
- kaikki Turussa toimivat terveystalvun tuottajat toimivat yhteisesti sovitun työnjaon mukaisesti

Oppaassa esitetään pääsääntöisesti erikoisaloittain jaottelu

- mitkä sairaudet hoidetaan perusterveydenhuollossa
- milloin konsultoidaan erikoissairaanhoidon
- mitkä sairaudet hoidetaan Turun omassa erikoissairaanhoidossa, mitkä Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä

Opas perustuu

- valtakunnalliseen suositukseen Yhtenäiset kiireettömän hoidon perusteet 2009, Sosiaali- ja terveystalvunministeriö, selvityksiä 2009:5
- Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin Hoitoreitteihin (<http://hoitoreitit.vssh.fi>)
- paikallisesti sovitun työnjakoon Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ja Soten erikoissairaanhoidon tulosalueen ao. ylilääkäreiden sekä perusterveydenhuollon kesken.

Konsultointijärjestys ei-kiireellisissä tapauksissa

1. konsultoi Pegasoksella tai puhelimitse Turun oman erikoissairaanhoidon erikoislääkärinä
2. konsultoi puhelimitse Tyksin lähetevastavaa, yhteystiedot saa asianomaisen erikoisalan klinikalta
3. Tee lähete konsultaatioon. Perusterveydenhuollon ostopalveluerikoislääkärikonsultaatioista on erillinen ohje. (Liite 1)

Ensihoito, päivystyspotilaat

Perusterveydenhuoltoon (terveyskeskukseen) kuuluvat päivystyspotilaat

Arkisin klo 8.00–16.00 turkulaiset päivystyspotilaat hoidetaan omilla terveystalvunsaemillaan. VSSH:n päivystystalvun ja ensihoidon liikelaitos hoitaa terveystalvun keskitetyssä päivystyksessä pääterveystalvunsaemalla kaikki perusterveydenhuollon akuutit ambulanssipotilaat, paitsi mielenterveystalvunsaerviot, jotka hoidetaan klo 8–16 pääsääntöisesti potilaan omalla terveystalvunsaemalla (myös ambulanssilla kuljetettavat mielenterveystalvunsaerviot). Keskitetyssä päivystyksessä hoidetaan pääsääntöisesti myös kaikki koulutapaturmapotilaat, liikenne- ja työtapaturmapotilaat sekä ne murtumaepäilyt, jotka eivät ole erikoissairaanhoidon tarpeessa. Lisäksi keskitetty päivystystalvun hoitaa sellaiset päivystyspotilaat, jotka eivät yhteydenoton perusteella ole saaneet akuuttiaikaa omalle terveystalvunsaemalle eikä asia ole hoidettavissa puhelimitse.

Arkisin klo 16.00–8.00 ja viikonloppuisin alkaen perjantaista klo 16.00 maanantaihin klo 8.00 kaikki hoitajan tai lääkäriin arvioimat kiireellisen sairaanhoidon tarpeessa olevat potilaat hoidetaan päivystyksessä, Kunnallissairaalan tie 20. Potilasta kehotetaan soittamaan p. (02) 10 023 päivystyksellisen hoidon tarpeen arviota varten, ellei se ole selvä.

Terveystalvunsaemun päivystystalvun:

Päivystyskäynnin tarpeen arviointi, sairaanhoidon ohjaus ja neuvonta p. (02) 10 023
Osoite: Kunnallissairaalan tie 20, puh. (02) 313 8848 (ammattihenkilöiden käyttöön) ja (02) 313 8800 (potilaat, sairaanhoidon neuvonta sekä potilaskyselyt)
Seurantapaikkoja: 13 kpl, tarkkailuosaston p. 266 2659 (kyselyt)
Röntgen avoinna arkisin klo 8.00–20.00 sekä la ja su klo 8.00 - 16.00 (lausunnot arkipäivisin klo 8.00–15.00)
Laboratorio avoinna joka päivä klo 8.00–21.00
Haavaompelu- ja kipsausmahdollisuudet, laboratorion pika-analyysimahdollisuus 24 t/vrk
Päivystäviä lääkäreitä vuorokaudenajasta riippuen 1–5 kpl, sairaanhoitajan vastaanotto

Terveyskeskukseen kuuluvia sairausryhmiä

- Lievät aivotärähdykset
- Haavat, ruhjeet ja erilaiset nyrjähdykset
- Hengitysvaikeudet, lievät tai keskivaikeat
- Murtumat tai murtumaepäilyt, lukuun ottamatta vaikeita raajamurtumia, virheasentoisia alaraajamurtumia, avomurtumia ja rankamurtumia (hoidetaan TYKS:ssa)
- Pysyvässä laitoshoidossa olevien potilaiden aivohalvaukset
- Äkilliset kuumetaudit, hengitystietulehdukset
- Äkilliset korvatulehdukset ja säryt
- Lasten tavalliset infektiot
- Äkilliset virtsatietulehdukset
- Äkilliset lihas- ja nivelkivut (ristiselkäkipu, iskias)
- Äkilliset päänsärkypotilaat, joilla ei ole tajunnan häiriöitä tai niskajäykkyyttä, migreenipotilaat
- Äkilliset huimaukset
- Lievät/keskivaikeat/epämääräiset vatsakivut, myös gynekologiset oireet
- Päivystysaikana hoitoa vaativat mielenterveyshäiriöt
- Vanhuspotilaat ensisijaisesti, ellei kyseessä ole itsenäisesti selviytyneen, aiemmin hyväkuntoisen vanhuksen henkeä uhkaava sairaus, kuten sydäninfarkti, keuhkopöhö tai aivohalvaus
- Vanhainkotiasukkaat ensisijaisesti
- Alkoholin aiheuttamat sairauskohtaukset ilman samanaikaisia vaikeampia vammoja tai tajunnan häiriöitä. Päihteiden käytön takia terveysvaarassa olevien katkaisuhoido.
- Diabeetikon insuliinisokki
- Virkalääkärin oikeuslääketieteelliset tutkimukset (rattijuopumus, raiskaajan tutkimus)

Turun yliopistollisen keskussairaalan ensiapupoliklinikalle kuuluvat päivystyspotilaat

- Keskussairaalan ensiapupoliklinikalle kuuluvat hätätapaukset, välittömässä hengenvaarassa olevat ja erikoissairaanhoidoa välittömästi vaativat potilaat:
 - Rintakipu
 - Hengitys- ja sydänpysähdys
 - Tajunnan tason lasku
 - Allergian aiheuttama sokki tai diabeettinen kooma
 - Vaikea hengenahdistus
 - Vaikea epileptinen kohtaus
 - Päänsärky, johon liittyy lisäksi tajunnan häiriöitä tai niskajäykkyyttä tms.
 - Rytmihäiriöt ja siihen liittyvä yleistilan lasku
 - Aivohalvaus (omatoimisesti kotona tai palveluasunnossa asuneet iästä riippumatta)
 - Kovat vatsakivut (gynekologiset naistentautien poliklinikalle), erikoisesti huomioitava verikseenukset
-

- Tapaturmaan tai verenvuotoon liittyvä shokki
- Monivamma
- Suuret ulkoiset tai sisäiset verenvuodot sekä pistohaavat
- Kasvojen murskavammat ja aivoruhjeet
- Vaikeat selkä- ja kaularankavammat
- Vaikeat raajamurtumat tai avomurtumat
- Suuret palovammat tai vaikeat paleltumat sekä hypotermia
- Myrkytys
- Äkilliset virtsantulovaikeudet (paitsi eturauhaspotilaat)
- Septiset infektiot, huonokuntoiset kuumepotilaat (lapset lastenpoliklinikalle)
- Raiskatun oikeuslääketieteellinen tutkimus TYKS:n naistentautien pkl

TYKS:n ensiapupoliklinikan ja tk-päivystyksen henkilökunnat ohjaavat asiakkaitaan päivystysvastaanottojen oikeaan käyttöön. Ambulanssipotilaista voi konsultoida edellä olevan mukaisesti joko keskitetyn päivystyksen lääkäriä tai TYKS:n ensiapupoliklinikkaa.

Päivystyksen vastuuhenkilöt

Turun terveyskeskuksen keskitetty päivystyspiste: ylilääkäri Jarmo Lehtonen, puh. 050 5950914

TYKS: ylilääkäri Juha Grönroos puh. 313 0247

Naistentautien päivystystilanteet

Seuraavat tilanteet edellyttävät terveyskeskuslääkärin päivystyksenä tekemää tutkimusta:

Alkuraskauden aikainen runsas verenvuoto emättimestä

- jos verenvuodon tai kivun vuoksi tarvitaan välittömiä toimenpiteitä, päivystyslähete TYKS naistentautien pkl, muuten lähete kiireellisyysluokassa 1–7 pv

- jos kuukautisia vastaava verenvuoto, lähete kiireellisyysluokassa 1–7 pv tai soitto TKS uä-yksikköön

Voimakas toispuoleinen alavatsakipu

- jos raskaustesti positiivinen → kohdunulkoisen raskauden epäily, päivystyslähete TYKS

Alavatsakipu, korkea kuume ja yleistilan lasku

Äkillinen kova alavatsakipua tai raskaana olevilla kova kohtuun paikallistuva kipu

Pitkittynyt runsas kuukautisvuoto

Voimakkaat kuukautiskivut, käsikauppalääkkeet riittävällä annoksella eivät ole auttaneet

Keskussairaalan naistentautien poliklinikka päivystää arkipäivinä klo 17.15 asti U-sair. 3. krs. Arkisin tämän jälkeen ja viikonloppuisin sekä arkipyhinä päivystyspotilaat hoidetaan äitiyspoliklinikan tiloissa, synnytysvastaanotto U-sairaala. 1. krs, päätyövi. Kiireelliseen lähetteeseen olisi tärkeää saada potilaan puhelinnumero.

Turun oman erikoissairaanhoidon erikoisalot päivystystilanteissa

Korvataudit

Arkisin klo 8.00–15.00 Turun kaupunginsairaalan korvapoliklinikka voi ottaa myös päivystyspotilaita vastaan. Tällöin lähettävä lääkäri sopii asiasta puhelimitse puh. 266 2667 TKS korvapkl.

Keskussairaalan korvapoliklinikalle kuuluvat kiireelliset erikoishoitoa vaativat korvapotilaat. TYKS:n korvapoliklinikka päivystää ympäri vuorokauden.

Silmätaudit

Ei-kiireellistä hoitoa vaativat päivystyspotilaat

- iskuvamma

- leikattuun silmään ilmaantunut särky tai näön äkillinen lievä heikkeneminen
äkillinen värikalvontulehdus

- sarveiskalvontulehdus tai sarveiskalvolle roskan poiston jälkeen jäänyt ruoste

- muu lähettävän lääkärin tarpeelliseksi katsoma päivystystapaus

soitto

- arkisin klo 8.00–15.00 TKS:n silmätautien pkl:lle (p. 266 2643)

- arkisin klo 15.00–8.00 ja pyhäpäivinä TYKS:n silmätautien pkl:lle (p. 313 1520).

Kiireellistä hoitoa vaativat päivystyspotilaat

- voimakas silmäsräky

- epäily silmän puhkeamisesta

- vaikeat silmäluomivammat

- paha silmän syövytysvamma (ensiapu paikan päällä!)

- verenvuoto silmän etukammiossa

- äkillinen ahdaskulmaglaukoomakohtaus

- äkillinen näön menetys
soitto
- kaikkina vuorokaudenaikoina TYKS:n silmätautien pkl:lle (p. 313 1520)

Lastentaudit

Lasten- ja nuorten poliklinikalla, os. Itäinen Pitkäkatu 30, on joitakin akuutteja aikoja päivystyspotilaita ja kiireellisiä konsultaatioita varten. Mahdollisuus hoitoon on varmistettava puhelimitse (ajanvaraus numerosta 266 1157) ennen potilaan lähettämistä sinne.

Yleislääkäritasoinen lastenpäivystysvastaanotto toimii päivystysvastaanoton yhteydessä, Kunnallissairaalan tie 20. Lasten päivystys noudattaa myös päivystyspotilaan määrittelyä.

Mikäli lapsi tarvitsee TYKS:n hoitoa hänet ohjataan sinne lähetteellä tai henkeä uhkaavat tilanteet suoraan.

- lastenpoliklinikka toimii ympäri vuorokauden.
- lasten kirurgiset ensiaputapaukset lastenpoliklinikalle kuitenkin vain ma-pe klo 08.00–15.30. Muina aikoina kirurgiset lapsipotilaat hoidetaan TYKS:n ensiapupoliklinikalla

Psykiatria

Päivystysaikana terveyskeskuksen päivystyksen yhteydessä toimii psykiatrian sairaalapäivystäjä klo 22.00 asti. Psykiatrasta kiireellistä hoitoa tarvitseva potilas tulee ensisijaisesti lähettää terveyskeskuksen päivystykseen, jota kautta hänet ohjataan tarvittaessa psykiatrille, ja potilas haastatellaan joko pääterveysaseman tai psykiatrian osastojen tiloissa. Myös kriisihoitomahdollisuuden psykiatriselle osastolle omaavat potilaat ilmoittautuvat terveyskeskuspäivystyksessä, josta heidät ohjataan suoraan psykiatrian päivystäjille.

Virka-aikana psykiatrasta avo- tai sairaalahoitoa akuutisti tarvitsevat turkulaiset potilaat ohjataan Turun psykiatrian akuuttipoliklinikalle, talo 9, I krs, (puh. 266 2540).

Tyksiin lähetettävät

Turun yliopistollisen keskussairaalan psykiatrinen osasto, (sairaanhoitorakennus nro 11, 5. kerroksessa) ottaa vastaan psykiatrisia ja psykososiaalisia kriisipotilaita (esim. itsemurhakriisit). Itsemurhayritykset ja sellaiset muut akuutit psykiatriset tapaukset, joissa tarvitaan myös nopeata ja runsasta somaattista hoitoa, on syytä ohjata TYKS:an EA-poliklinikalle. Sisäänotto klo 8–14.30 psykiatrisen poliklinikan kautta, muutoin ensiapupoliklinikan kautta

Poikkeustilanteet ja suuronnettomuudet

Hälytyskaavio

(Liite 2)

Kriisipäivystys

Kriisipäivystys tarjoaa välitöntä henkistä ensiapua suuronnettomuustilanteissa ja poikkeusoloissa. Arkipäivän onnettomuustilanteissa päivystävä kriisiryhmä järjestää tarvittaessa debriefingeli jälkipuintikokouksia.

Yhteydenotto päivystävään kriisiryhmään voi olla tarpeellista ja tärkeää seuraavanlaisten onnettomuuksien ja tapahtumien yhteydessä:

- kuolonuhreja vaatineet onnettomuudet liikenteessä ja työpaikalla; tulipalot, räjähdykset, hukkumiset

- äkillinen kuolema perheessä

- "läheltä piti"-tilanteet, joiden seuraukset olisivat saattaneet olla kuolemaan johtavia tai katastrofaalisia.

Päivystävä kriisiryhmä järjestää tarvittaessa debriefing- eli jälkipuintikokouksen 1-3 vuorokauden kuluessa tapahtumasta omaisille, läheisille, auttajille, eloonjääneille tai tilanteessa muuten osallisina olleille.

Ympäri vuorokautinen yhteydenotto puh 050 5668 466.

Seksuaalisen väkivallan ja raiskauksen uhrien hoidon järjestäminen

Raiskauksen uhri, katso hoitoreitit

Lapsen / nuoren SERI tai kaltoin kohtelu

Lapsen/nuoren SERI tai kaltoinkohtelu, katso hoitoreitit.

Koulutapaturmat

Pienet ja keskivaikeat vammat klo 8.00–16.00 ja päivystysaikana

Oppilas ohjataan ensisijaisesti päivystysasemalle, Kunnallissairaalantie 20. Oppilaalla ja/tai hänen saattajallaan tulee olla mukana koulutapaturmailmoituslomake tai muu lähete, josta käy ilmi kenelle, mitä, missä ja milloin on tapahtunut ja kuka on sen todennut. Tarvittaessa voi ottaa yhteyttä puhelimitse 02 313 8802 päivystysasemalle ennen oppilaan lähettämistä hoitoon. Mikäli tapaturma edellyttää taksin käyttöä, ilmoitetaan taksia tilatessa (02 10041), että kyseessä koulutapaturmakuljetus, oppilaan nimi ja koulun nimi. Maksusitoumusta ei tarvita.

Vaikeat ja vakavat vammat, jotka vaativat välitöntä ensiapua

Kuljetukseen tilataan ambulanssi (puh. 112), jolloin on hyvä mainita vamman laatu ja ilmoitus, että kyseessä on koulutapaturmakuljetus. Ennen klo 15.30 alle 15-vuotiaat oppilaat ohjataan TYKS:n U-sairaalan lastenklinalle puh. 02 313 2420 ja vanhemmat TYKS:n ensiapuasemalle puh. 02 313 8800. Klo 15.30 jälkeen kaikki oppilaat ohjataan TYKS:n ensiapuasemalle. Jatko-hoito tapahtuu joko TYKS:n poliklinikoilla tai postipiiriin mukaisella terveysasemalla päivystävän lääkärin ohjeen mukaan. Mahdollinen kuntoutus annetaan terveyskeskuksen fysioterapiayksiköissä.

Silmätapaturmat

Lievät silmänseudun koulutapaturmat lähetetään päivystykseen. Vaikeammista tapaturmista kouluterveydenhoitaja voi konsultoida TKS:n silmälääkärinä, Luolavuorentie 2, puh. 266 2643. Koulutapaturmailmoitus mukaan.

Hammastapaturmat

Otetaan yhteys suun terveydenhuollon ajanvarauskeskukseen puh. 266 0644, josta ohjataan hammashoitolaan. Koulutapaturmailmoitus mukaan.

Huom! Irronnut hammas tuodaan vastaanotolle mukaan maitoon upotettuna.

Koulutapaturmien korvauskäytännöt

Koulutapaturma on perusopetuksen oppilaille tai lukiolaiselle koulussa tai koulumatkalla sattunut äkillinen, ulkoisen ruumiinvamman aiheuttava odottamaton tapahtuma. Koulutapaturmina korvataan myös sellaiset vammat, jotka ovat syntyneet opintokäynnillä, opintoretellä, leirikoulussa, kerhossa tai välittömällä matkalla niihin, mikäli ne sisältyvät koulun toimintasuunnitelmaan.

Sähköinen tapaturmailmoitus (korvaushakemuslomake) Ifiin tehdään koulussa. On tärkeää, että tapaturmailmoitus tehdään nopeasti tapahtuneen jälkeen, jotta If voi käsitellä asiaa heti, kun huoltajat lähettävät korvauspyyntöjään vakuutusyhtiölle. Poikkeustapauksessa tapaturmailmoituksen voi tehdä vielä vuoden sisällä tapaturman sattumisesta. Vakuutuksen numero on 0000623240.

Sähköisessä tapaturmailmoituslomakkeessa on aikarajoitin, täytyy se alusta loppuun yhdellä kertaa ja tulosta ennen lähettämistä IFiin. Tulostettu tapaturmailmoitus säilytetään pysyvästi koulun kansliassa, koska tapaturmakorvausvaatimuksia saattaa tulla oppilaitokseen vuosienkin jälkeen. Tapaturman kuluja korvaa myöhemminkin luonnollisesti se vakuutusyhtiö, jonka kanssa vakuutussopimus on milloinkin tehty.

Yksityisillä lääkäriasemilla annetusta hoidosta vakuutus korvaa vain julkisen sektorin taksojen mukaiset korvaukset

Tämän periaatteen takia on turvallisinta aina ohjeistaa huoltajia käyttämään julkisen terveydenhuollon palveluita. Mikäli huoltajalla on vakuutus tai hän muutoin haluaa käyttää yksityistä lääkäriasemaa, täytyy kertoa yllä mainittu periaate. Näissäkin tapauksissa tehdään tapaturmailmoitus Ifiin normaalisti ja pyydetään huoltajaa lähettämään maksamansa laskut Ifiin, joka korvaa niistä vain julkisen sektorin taksojen mukaisen osuuden ja loput huoltaja hakee omasta vakuutuksestaan tai maksaa loppuosan kuluista itse.

Laskut ensin huoltajan/täysi-ikäisen opiskelijan maksettavaksi 1.11.2011 alkaen

Hoitolaitos lähettää tapaturman hoidosta aiheutuneet laskut 1.11.2011 alkaen oppilaan huoltajalle tai täysi-ikäiselle oppilaalle itselleen kotiosoitteeseen. Jotta lasku osataan lähettää oikeaan paikkaan, täytyy oppilaalla/opiskelijalla olla hoitopaikkaan mennessään mukana ILMOITUS KOULUTAPATURMASTA –lomake täytettynä.

Huoltajan/täysi-ikäisen opiskelijan toimenpiteet

Huoltaja/täysi-ikäinen opiskelija maksaa laskut aina ensin itse. Sen jälkeen hän hakee korvausta Vakuutusyhtiöltä, joka nyt on If.

Sähköpostitse (suositus): personalclaims@if.fi

Postiosoitteella: If Oy, PL 2026, 20025 If

Viestiin seuraavat tiedot: oppilaan nimi, sotu ilman loppuosaa, tilinumero ja henkilön nimi, jolle kulukorvaus maksetaan ja luettelo maksetuista laskuista euromäärineen esim. Tyksin pkl-käynti, lasku 27,40 €, lääkärin määräämät lääkkeet, kylmägeeli 6,40 € tms. Laskuja ei tarvitse lähettää Ifiin, mutta ne kannattaa säilyttää kotona siltä varalta, että vakuutusyhtiö pyytää niitä. Avoimia, maksamattomia laskuja EI SAA toimittaa Ifiin, koska vakuutus ei korvaa mahdollisia laskun viivästymiskuluja.

Ennen 16.8.2011 tehdyt tapaturmailmoitukset löytyvät kasvatus- ja opetusvirastosta. Niihin liittyvät laskut hoitolaitos lähettää Kasvatus- ja opetusvirastoon.

Lisätietoja: helina.lahnalakso@turku.fi tai puh 02-2629355 (olen osa-aikainen, jätä soittopyyntö)

Ihotaudit

Perusterveydenhuollossa hoidettavat ihosairaudet

- Hoitoon hyvin vastaavat ihottumat/ekseemat
- Lieväoireiset ja hoidolla hyvin hallinnassa pysyvät allergisiksi ihosairauksiksi epäillyt,
- aikuisilla allergiatutkimukset harvoin tarpeen
- Kynsisienet
- Syyliät, känsät, seborroiset keratoosit ja muut kosmeettiset hyvänlaatuiset ihomuutokset
- Urtikariat (lukuun ottamatta todella vaikeita tapauksia)

Erikoislääkärikonsultaatiot perusterveydenhuollossa ja polikliininen erikoislääkäritasoinen hoito

Mäntymäki I terveysaseman yhteydessä on iho- ja sukupuolitautilien erikoislääkärin vastaanotto.. Ihotautilääkärin puhelinkonsultaatio tehdään numerosta 266 2715. Ajanvaraus tapahtuu puhelimesta 266 2700 tai 266 2714. Potilaalle käynti maksaa pkl-maksun.

Konsultaatioon voidaan lähettää seuraavia tapauksia:

- Vaikeaa atooppista ekseemaa sairastavat potilaat, jotka tarvitsevat allergiatestausta, valohoitoa tai lausuntoa takrolimuusi- tai pimekrolimuusihoidosta.
- Vaikeaa psoriaasia sairastavat potilaat, jotka tarvitsevat valohoitoa tai suun kautta otettavia lääkkeitä.
- Dapson-hoitoa käyttävät ihokeliakiaa sairastavat potilaat tai ihokeliakiaepäilyt. Myös lausuntoa ihokeliakiasta tarvitsevat potilaat.
- Ihon maligniteetit ja niiden esiasteet ja epäilyt. Jäädytyshoitoa tarvitsevat potilaat.
- Vaikeaa aknea sairastavat potilaat, joille harkitaan isotretioniinihoitoa (Roaccutan).
- Kortisonia käyttävät ihon rakkulatautipotilaat.
- Vaikeaa ihottumaa sairastavat potilaat, joille harkitaan allergiatestauksia.
- Diagnostiset ongelmat, jos aikoja on. Ihotautilääkärillä on työaika käytössään 2-2½ päivää/vk.

Ihotautilääkärin käytettävissä ovat mm:

- lapputestit
- kryo-hoito nestetyypellä
- UVB 311 -valohoitolaite
- Ihotautilääkärin kautta voi myös säärihaavapotilaita lähettää Ventipress-hoitoon.

Ihotautivastaanotolla ei hoideta:

- Syyliä, känsiä, seborrh. keratooseja tai muita kosmeettisia hyvänlaatuisia ihomuutoksia
 - Vitiligoa
 - Pälvikaljua tai muuta hiustenlähtöä
-

- Urticariaa (todella vaikeat tapaukset voidaan ottaa harkiten)
- Suun limakalvon sairauksia
- Luomien poistoja
- Allergista nuhaa
- Homealvistusepäilyjä
- Säärihaavoja (hoidetaan yhteistyössä TYKS:n ihopkl:n kanssa)

Vuodeosastohoito

Terveyskeskuksen sairaalassa ei ole varsinaista ihotauti-osastoa, mutta säärihaava- ja erysipelas-potilaiden hoito voidaan useimmin järjestää sisätautien ja geriatrian osastoilla. Muu ihotautien osastohoito ja joskus säärihaavapotilaan alkuhoito toteutetaan TYKS:ssä.

TYKSiin lähetettävät potilaat

TYKS:n ihotautiklinikalle lähetetään suoraan

- akuutit, sairaalahoitoa vaativat ihotaudit
- vaikeat allergiset reaktiot tai niiden selvittely (esim. angioödeema ja hyönteispistoreaktiot)
- ammatti-ihotautiepäilyt (työterveyslääkärien lähettämänä altistetietoineen, vakuutustodistus mukana)

TYKS:n ihotautien päivähoitopoliklinikan toiminnassa kiinnitetään erityistä huomiota potilasopeutukseen, annetaan tietoa ihosairaudesta ja opetetaan potilasta hoitamaan ihottumaansa. Näin pyritään vähentämään osastohoidon tarvetta. Päivähoitoyksikössä on kaikki valohoitolaitteet, iontoforeesi- ja Ventipress-pumppusaapaslaite.

TYKS:n allergiahoitaja antaa yksilöllistä opetusta suojauksesta allergeenien saneerauksissa. Potilaat saavat kirjalliset ohjeet sopivasta ja sopimattomista tuotteista.

TYKS:n sosiaalityöntekijä neuvoo sosiaaliturvaan, ammatilliseen kuntoutukseen, työelämään sijoittumiseen ja sopeutumisvalmennukseen liittyvissä asioissa.

Yhteystiedot

Ihotautilääkäri Risto Oksman, puh. 266 2715

TYKS: Hallinnollinen apulaisylilääkäri Kirsti Kalimo, puh. 313 1624

Keuhkosairaudet ja hengitystieallergiat

Jokaiselle terveysasemalle on nimetty oma hengityshoitaja, jonka tehtävänä on antaa hengityspotilaille tietoa mm. astman ja COPD:n taudinkuvasta, opettaa PEF-mittaus potilaille ja tarvittaessa lainata PEF-mittareita.

Hengityshoitajien tehtäviin kuuluu myös lääkkeenottotekniikan opetus, PEF-mittaus, omahoidon ohjaus (lääkärin antamien raja-arvojen perusteella), allergiasaneerausneuvonta. Hengityshoitajille potilas voi varata ajan joko itse, ajan voi antaa myös terveysaseman toimisto tai potilaan omalääkäri. Asemilta löytyy myös savuttomuushoitajia, joille voi ohjata tupakoinnin lopettamiseen motivoituneita potilaita.

Omaan erikoissairaanhoidon lähetettävät potilaat

- LNP: alle 20-vuotiaiden astmaepäilyt ja tarvittaessa allergiaselvitykset.
- Korvapkl: aikuisten siedätyshoitoarviot.
- Korvapkl: aikuisten Prick-perussarjat, läheteeseen riittää teksti P.K. Prick-perussarja.

LNP ajanvaraus 61157

Korvapkl ajanvaraus 62667

TYKSiin lähetettävät potilaat

Yli 20-vuotiaiden konsultaatiot katso hoitoreitit, katso läheteindikaatiot kohdista astma, keuhko-ahtaumatauti, uniapnea.

Uniapneaa epäiltäessä tehdään ensin unirekisteröinti (rtg-lähete, valitaan lähetetyyppi KNF, tutkimusnumero 1784 PolAmb, TYKS lähettää ohjeet suoraan potilaalle).

Lisäksi

- keuhkomaligniteettiepäilyt
- ammattitautiepäilyt
- tuberkuloosi
- akuuttia sairaalahoitoa tarvitsevat potilaat
- hengitysapuvälineiden arviot

Yhdistysten palvelut

Lounais-Suomen Allergia- ja Astmayhdistys ry. tarjoaa allergianeuvontaa ja ravitsemusterapiapalveluja (puh 02 2515748, <http://allergiaturku.com>)

Hengityслиitto (<http://www.heli.fi>) tarjoaa monipuolisesti palveluja hengityssairaille. Sivuilta löytyvät myös Turun Seudun Hengitysyhdistys ry:n yhteystiedot (puh 02 2316225).

Yhteystiedot:

Turun tk:n hengitysvastuulääkäri Sami Virolainen sami.virolainen@turku.fi, Pegasoksella svirol

Kirurgia, ortopedia ja traumatologia

Koska Turulla ei ole omaa kirurgiaa, kirurgian, ortopedia ja traumatologian palvelut ostetaan TYKSistä.

Päivystyskirurgia

Kirurgiset päivystyspotilaat kuuluvat TYKS:n ensiapupkl:lle, pienemmät tapaturmat kuuluvat terveysasemille tai terveyskeskuksen päivystykseen (katso ohjeet päivystyspotilaan hoitopaikan valinnasta). Kaikki päivystyspotilaat otetaan TYKSiin ensiapupoliklinikan kautta.

Erikoislääkärikonsultaatiot ja sairaalahoito

Kirurgian alojen klinikoiden eriyttämisen takia kirurgian ja ortopedian alojen lähetteet osoitetaan omiin osoitteisiin.

Kirurgian klinikka

Neurokirurgian, urologian, thorax- ja sydänkirurgian, verisuonikirurgian, plastiikkakirurgian, rintarauhas- ja endokriinisen kirurgian ja yleiskirurgian paperilähetteet osoitteella: Kirurgian pkl 221, TYKS kantasairaala, PL 52, 20521 Turku.

Gastrokirurgian osalta paperilähetteet osoitteella:

Tähystysyksikkö 226, TYKS kirurginen sairaala, PL 28, 20701 Turku.

Ortopedian ja traumatologian klinikka

Erikoisalan potilaiden ja kirurgista arviota tarvitsevien selkäpotilaiden paperilähetteet lähetetään osoitteella:

Ortopedian pkl 225, TYKS kirurginen sairaala, PL 28, 20701 Turku.

Lastenkirurgia

15-vuotiaiden ja nuorempien kirurgisten potilaiden lähetteet terveystoimen Lasten- ja nuorten poliklinikalle (Itäinen Pitkätie 30), Pegasoksella erikoisala 40T.

Huom! Päivystystapaukset lähetetään kuitenkin TYKS:n lastenkirurgian poliklinikalle

Terveyskeskuksen kipsipoliklinikka

Toimipiste terveyskeskuksen keskitetyssä päivystyksessä Kunnallissairaalantie 20
Avoinna klo 8.00–15.00 ajanvarauksella, puh. (02) 313 8800

Toimii terveyskeskustasoisten murtumapotilaiden keskitettynä hoitopisteenä.

Potilaat ohjautuvat poliklinikalle TYKS:n ensiavusta, TK-päivystyksestä tai terveysasemilta, joilla ei murtuman kontrolli- tai hoitomahdollisuuksia. Potilaista tulee konsultoida puhelimitse ennen lähettämistä, jotta vältetään turhalta jonottamiselta. Suora numero konsultaatioita varten: puh. (02) 313 8848.

Kipsipoliklinikalla hoidetaan kipsattavat murtumapotilaat ja jatkokontrollit. Lisäksi tarvittaessa voidaan hoitaa pienten terveysasemien muutkin murtumakontrollit, mikäli kontrollin järjestäminen näillä asemilla on käytännössä hankalaa.

Gastroenterokirurgisten potilaiden postoperatiivinen ravitsemushoito

Gastroenterokirurgisten potilaiden postoperatiivinen ravitsemushoito kotiutumisvaiheessa ja sen jälkeen.

Ravitsemusterapia Terveiden edistämisen yksikkö, Puutarhakatu 14 a 5 krs. Puh. 266 2721
Vastaanotolle pääsee hoitajan tai lääkärin kirjoittamalla sairaalaläheteellä (erikoisalatunnus 90). Potilas saa kutsun vastaanotolle postin välityksellä.

Myös kotikäynti mahdollinen, tarve ilmoitettava läheteessä.

Yhteyshenkilöt ongelmatapauksissa

Kirurgian klinikan ylilääkäri Juha Grönroos, puh. 313 1234
Ortopedian ja traumatologian klinikan ylilääkäri Petri Virolainen, puh. 313 6103

Korva- nenä- ja kurkkutaudit

Turkulaisille korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoisalain palveluja tarjoaa Turun kaupunginsairaalan korvapoliiklinikka (TKS) ja TYKS:n korvaklinikka (TYKS) sekä yksityiset lääkäriasemat. TYKS:ssa on ympärivuorokautinen erikoisalapäivystys. Päivystyspotilaita voi lähettää TKS poliinikalle vain puhelinkonsultaation jälkeen.

Perusterveydenhuollossa hoidettavat potilaat

- Akuutit korvatulehdukset
- Päivittäiset korvatulehduspotilaan hoidot, esim. korvaimut, korvakäytävän huuhtelut
- Akuutti poskiontelotulehdus
- Akuutti otsaontelotulehdus/pansinuiitti: lieväoireiset
- Pitkittynyt poskiontelotulehdus: Mikäli konservatiivinen hoito ei auta ja sivuontelotulehduksen pitkittyminen on varmennettu rtg-kuvauksella, harkittava punktiohoitoa. Potilas lähetetään TKS:aan tai kiireellisissä tapauksissa TYKS:iin
- Nenäverenvuoto: Hoitopaikka on ensisijaisesti oma terveysasema tai pääterveysaseman päivystys (kauterisaatio, etutamponaatio). Rajuissa vuodoissa potilas lähetetään TYKS:aan.

Omaan erikoissairaanhoidon lähetettävät potilaat

- Pitkittyneet korvatulehdukset
 - Lasten toistuvat tai pitkäaikainen välikorvatulehdus
 - Korvaleikkausten jälkitilat: vanhojen leikkausonteloiden puhdistukset TKS pkl:lla tai yksityislääkärin vastaanotolla
 - Nenän sivuonteloiden toistuvan ja/tai pitkäaikaisen tulehduksen kiireetön leikkaushoito: Leikkaushoitoa harkitaan, kun potilaalla on ollut pitkäaikainen, yhtäjaksoisesti yli 2–3 kuukautta oireileva sivuontelotulehdus tai vähintään 3–4 kertaa vuodessa toistuva äkillinen sivuontelotulehdus. Oman lääkärin tulee pyrkiä osoittamaan eritteisyys sivuonteloissa käyttäen rtg-kuvaa. Hoitoarvioon voi lähettää joko TKS:aan tai TYKS:aan.
 - Pitkittynyt nuha, nenän tukkoisuus. Konservatiivinen hoito ja mahdollisten taustatekijöiden selvittely (esim. sinus-rtg) tulee olla asianmukaisesti toteutettu ja kirjattu läheteeseen.
 - Aikuisten perus prick testaukset toteutetaan TKS korvapkl:lla. Lasten allergioiden selvittely on keskitetty Lasten- ja nuorten poliinikalle. Korvapoliinikalla tehdään perus prick-sarjaa. Lääkäri voi lähettää potilaan pkl:lle pelkästään testauksiin tai pyytää testauksen yhteyteen myös korvalääkärin tutkimuksen. Aikuisten muut testaukset esim. ruoka-ainetestit ja lapputestit tehdään ihotautilääkärin pkl:lla tai TYKS:ssa.
 - Aikuisten allergisen nuhan siedätyshoito
 - Aikuisten ja lasten risaleikkausarvio
 - Lasten risaleikkaukset, tärykalvotuubitukset jne
 - Kielen ja suun limakalvojen tuumorit: leikkausarvio TKS korvapkl:lla, kookkaat TYKS:aan
 - Puhe- ja äänihäiriöisten konsultaatiot TKS:ssa tai TYKS:ssä
 - Kasvojen, korvalehtien ja kaulan alueen ihomuutokset
 - Huom! Kilpirauhasen kyhmyt kuuluvat kirurgian erikoisalalle
-

TYKSiin lähetettävät potilaat

- Hypacusis/surditas acuta
- Akuutin otsaontelotulehduksen/pansinuiitin vaikeat ja pitkittyvät oireet
- Raju nenäverenvuoto
- Nenä ja kasvojenalueen traumat: Toimenpiteitä vaativat traumat hoidetaan TYKS:ssa.
- Ammattinuhan tutkimus ja diagnostiikka
- Peritonsillaariabscessi: lapset ja alle 40-vuotiaat lähetetään TYKS:aan kuuman vaiheen tonsillektomiaa varten., muut joko TKS tai TYKS.
- Kuorsaus, uniapnea: Uniapneaa epäiltäessä terveyskeskuslääkäri voi lähettää potilaan suoraan unitutkimukseen. Lähetete kirjoitetaan Pegasoksen röntgenläheteosion KNF-lehdelle, tutkimusnumero 1785, tutkimuspaikka 936. Lääkäri saa tulospostiinsa tutkimuksesta lausunnon, jonka perusteella potilas voidaan lähettää tarvittaessa jatkotutkimuksiin TKS korvapkl:lle tai TYKS keuhkosairauksien klinikalle. Uniapnea, katso hoitoreitit.
- Skopiaa tarvitsevien potilaiden hoito
- Foniatriin konsultaatio
- Alle 5-vuotiaiden lasten tarkemmat kuulotutkimukset
- Pään ja kaulan alueen syövän hoito on keskitetty

Sairaalahoito

TKS:ssa ei ole vuodepaikkoja korva-nenä- ja kurkkutautipotilaille. Osastohoitoa vaativat potilaat hoidetaan TYKS:ssa.

Kuulon kuntoutus

Aikuisilla kuulokojekuntoutuksen perusteena on kuulotutkimuksella (äänesaudiometria) todettu kuulon alenema, jossa paremman korvan puhealueen (0,5, 1, 2, 4 IHz) kuulokynnysten keskiarvo (BEHL) on yli 30 dB. Tämä keskiarvo on hyvä kirjata läheteeseen.

Lasten ja työikäisten kuulonkuntoutus hoidetaan TYKS:n kuulokeskuksessa. Muut potilaat käyvät joko TKS:ssa tai TYKS:ssa. Potilaan kuntoutus pyritään keskittämään yhteen paikkaan. Kuulokojeet korjataan ja huolletaan siinä yksikössä, mistä koje on luovutettu.

Yhteystiedot

TKS korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikka Kunnallissairaalantie 20, puh. 266 2667, ylilääkäri Riitta Kokkala

TYKS, korvapoliklinikan vastuulääkäri Pekka Silvoniemi, puh. 313 1503

Lasten ja nuorten sairaudet

Perusterveydenhuollossa hoidettavat lapset ja nuoret

Normaali päiväaikainen toiminta

Lastenneuvolat ja koulu- sekä opiskeluterveydenhuolto toimivat osana perusterveydenhuollon ehkäisevää terveydenhuoltoa. Lastenneuvoloissa ja kouluterveydenhuollossa toimivat yleislääkärit. Erityiskoulujen kouluterveydenhuollossa toimivat lastenneurologit kuntoutuksen tulosalueelta. Lastenneuvoloiden ja kouluterveydenhuollon lisäksi jokaisella perheellä on oma terveyskeskuslääkäriinsä, jonka vastaanotolle voi hakeutua tarvittaessa normaalia ajanvarausjärjestel-

mää käyttäen.

Perusterveydenhuollon puolella toimii myös ehkäisyneuvola.

Päivystystoiminta

VSSHP:n päivystyksen ja ensihoidon liikelaitos hoitaa terveyskeskuksen keskitettyä päivystystä pääterveysasemalla, Kunnallissairaalantie 20, huhtikuuhun 2013 asti. Yleislääkäritasoinen lastenpäivystysvastaanotto toimii terveyskeskuspäivystyksen yhteydessä.

Tapaturmien hoito

Pienemmät tapaturmat kuuluvat terveysasemille tai päivystysaikana terveyskeskuksen päivystykseen. Koulutapaturmat pyritään keskittämään terveyskeskuksen päivystykseen, mutta myös omilla terveysasemilla voidaan hoitaa koulutapaturmia, jos se on esim. terveysaseman sijainnin kannalta tarkoituksenmukaista. Kirurgin hoitoa tarvitsevat päivystyspotilaat kuuluvat TYKSiin. ma-pe klo 08.00–15.30 TYKSin lastenkirurgiselle poliklinikalle. Muina aikoina kirurgiset lapsipotilaat hoidetaan TYKSin ensiapupoliklinikalla.

Lievät silmänseudun tapaturmat lähetetään ensisijaisesti omalle terveysasemalle tai terveyskeskuksen päivystykseen. Vaikeammista tapaturmista konsultoidaan TKS:n silmälääkärinä, Luolavuorentie 2, puh. 266 2643. Vakavimmista silmävammoista (esim. epäily silmän puhkeamisesta, vaikeat silmäluomivammat, paha silmän syövytysvamma, verenvuoto silmän etukammiossa) soitto TYKSin silmätautien poliklinikalle päivystyksenä, puh. 313 1520.

Korvatapaturmat lähetetään korvalääkärin vastaanotolle, Luolavuorentie 2, puh. 266 2667. Vakavammat tapaturmat lähetetään suoraan TYKSin korva- nenä, kurkkutautien poliklinikalle.

Hammastapaturmat, joissa hammas on irronnut suusta tai hampaan asento on muuttunut, ohjataan suoraan keskushammashoitolaan, Luolavuorentie 2, puh. 266 2769. Lievemmat hammastapaturmat ohjataan omaan hammashoitolaan. Huom! Irronnut hammas tuodaan vastaanotolle mukaan maitoon upotettuna.

Oman erikoissairaanhoidon konsultointiohjeet

Lasten ja nuorten somaattisen poliklinikan konsultointi

Perusterveydenhuollon kaikissa toimipisteissä toimivat lääkärit ja hoitohenkilökunta voivat tarvittaessa konsultoida erikoissairaanhoidon tulosalueeseen kuuluvan Lasten ja nuorten poliklinikan erikoislääkäreitä ja sairaanhoitajia. Poliklinikka (Itäinen Pitkätie 30) on 0-20-vuotiaiden turkulaisten lasten ja nuorten erikoislääkäritasoinen tutkimus- ja hoitopaikka. Poliklinikalla käy myös lastenkirurgi. Päivystyksenomaisissa asioissa kirurgisia potilaita koskeva konsultaatiota varten suositellaan soittamista suoraan TYKSin lastenkirurgille.

<p>PUHELINKONSULTAATIO</p> <p>Lasten ja nuorten poliklinikan lääkäreitä voit tarvittaessa konsultoida puhelimitse esim. tilanteissa, joissa potilas on vastaanotollasi ja vastauksen saaminen välittömästi on tärkeää.</p> <p>Puhelinnumerosta 266 1155 tai 266 1157 voidaan yhdistää puhelut mahdollisesti vapaana olevalle lastenlääkärille tai sairaanhoitajalle tai heille voidaan jättää yhteydenotto-pyyntö.</p>	<p>PAPERIKONSULTAATIOT</p> <p>Paperikonsultaatio tapahtuu Pegasospotilasasiakirjajärjestelmän kautta.</p> <p>Erikoisalakoodina on 40T.</p>	<p>KONSULTAATIOKÄYNTI</p> <p><u>Ei-kiireellinen konsultaatio:</u> Potilaasta tehdään normaali lähete lasten ja nuorten poliklinikalle. Kiireellisyysluokka merkittävä! Erikoisalakoodi 40T.</p> <p><u>Kiireellinen konsultaatio:</u> Lasten ja nuorten poliklinikalla voi olla peruutusajoja, joita voi aamuisin kysyä numerosta 266 1157 tai 266 1155 ennen potilaan lähettämistä poliklinikalle. Kiireellisyysluokassa 1-7 pv soita aina ensin pkl:lle em. numeroihin.</p>
---	---	---

Lastenneurologisen yksikön konsultointi

Lastenneurologinen yksikkö (Luolavuorentie 2) toimii erikoislääkäritasoisena tutkimus- ja hoitopaikkana, jossa hoidetaan lastenneurologisia palveluja sekä konsultaatioita tarvitsevat turkulaiset 0–16-vuotiaat.

<p>PUHELINKONSULTAATIO</p> <p>Lastenneurologian henkilökuntaa voi konsultoida puhelimitse soittamalla numeroon 266 2637.</p>	<p>PAPERIKONSULTAATIOT</p> <p>Paperikonsultaatio tapahtuu Pegasospotilasasiakirjajärjestelmän kautta.</p> <p>Erikoisalakoodina on 78T</p>	<p>KONSULTAATIOKÄYNTI</p> <p><u>Ei-kiireellinen konsultaatio:</u> Potilaasta tehdään normaali lähete lastenneurologiseen yksikköön. Kiireellisyysluokka merkittävä! Erikoisalakoodi 78T.</p>
---	--	--

Lasten ja nuorten psykiatrian poliklinikan konsultointi

Lasten psykiatrian poliklinikka (Rauhankatu 14 b C) vastaa 0–12-vuotiaiden lasten psykiatrisesta avohoidosta. Nuorten psykiatrian poliklinikka (Rauhankatu 14 b A) vastaa 13–18-vuotiaiden nuorten psykiatrisesta avohoidosta.

<p>PUHELINKONSULTAATIO</p> <p>Lasten ja nuorten psykiatrialla on päivittäinen puhelinkonsultaatioaika klo 13-14 puh. 266 0280 (13-18 v) puh. 266 0270 (0-12 v)</p>	<p>PAPERIKONSULTAATIOT</p> <p>Paperikonsultaatio tapahtuu Pegasospotilasasiakirjajärjestelmän kautta. Erikoisalakoodina on 74T (13-18 v) ja 75T (0-12 v).</p>	<p>KONSULTAATIOKÄYNTI</p> <p><u>Ei-kiireellinen konsultaatio:</u> Potilaasta tehdään normaali lähete lasten ja nuorten psykiatriseen yksikköön. Kiireellisyysluokka merkittävä! Erikoisalakoodi 74T (13-18 v) ja 75T (0-12 v)</p>
---	--	---

Lasten ja nuorten silmätautien konsultointi

Silmätautien poliklinikalla (Luolavuorentie 2, rakennus 1 C) hoidettavia potilasryhmiä

ovat mm. heikkonäköiset sekä karsastavat pikkulapset, lakisääteistä näöntarkastusta tarvitsevat koululaiset, diabeetikot ja silmänseudun pienkirurgiaa tarvitsevat potilaat.

PUHELINKONSULTAATIO Silmätautipoliklinikan henkilökuntaa voi konsultoida soittamalla puhelinnumeroon 266 2643.	PAPERIKONSULTAATIOT Paperikonsultaatio tapahtuu Pegasospotilasasiakirjajärjestelmän kautta. Erikoisalakoodina on 50T.	KONSULTAATIOKÄYNTI <u>Ei-kiireellinen konsultaatio:</u> Potilaasta tehdään normaali lähete Silmätautien poliklinikalle. Lähetteen kiireellisyysluokka mainittava. Erikoisalakoodi 50T.
--	---	---

Lasten ja nuorten korva-, nenä ja kurkkutautien erikoislääkärikonsultaatiot

Korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikka (Kunnallissairaalantie 20, rakennus 1) tarjoaa turkulaisille aluesairaالاتasoisia alan erikoispalveluja. Erikoislääkärit hoitavat korva-, nenä- ja kurkkutautien sairauksia, siitepölyallergioita ja suorittavat nielu- ja kitarisaleikkauksia sekä asettavat korvien ilmastointiputkia.

PUHELINKONSULTAATIO Korvapoliklinikan henkilökuntaa voi konsultoida numerosta 266 2667.	PAPERIKONSULTAATIOT Paperikonsultaatio tapahtuu Pegasospotilasasiakirjajärjestelmän kautta. Erikoisalakoodina on 55T.	KONSULTAATIOKÄYNTI <u>Ei-kiireellinen konsultaatio:</u> Potilaasta tehdään normaali lähete Korvapoliklinikalle. Kiireellisyysluokka merkittävä! Erikoisalakoodi 55T.
---	---	---

Omassa erikoissairaanhoidossa hoidettavat lapset ja nuoret

Lasten ja nuorten somaattisella poliklinikalla hoidetaan 0-20-vuotiaat

- yleispediatriset potilaat
- astma- ja allergiapotilaat (ml. allergiatestaukset, keuhkofunktio mittaukset, hypohoidot, ruoka-aineallergiat jne.)
- diabeetikot
- urologiset potilaat (mm. yö- ja päiväkastelu)
- kardiologiset potilaat (mm. sydämen sivuäänet, verenpaine jne.)
- syömishäiriöiset (mm. anoreksia, bulimia, lihavuus), nuorten syömishäiriöt
- päänsärkyiset (kouluikäiset)
- kasvuhäiriöiset (esim. kasvun hidastuminen, nopeutuminen) lapsen kasvun ja sukupuolisen kehityksen häiriöt
- ei-kiireellistä hoitoa vaativat kirurgiset potilaat

Kaikki em. potilasryhmiin kuuluvat lapset ja nuoret, jotka eivät vaadi kiireellistä erikoissairaanhoidoa, lähetetään omaan erikoissairaanhoidon Lasten ja nuorten poliklinikalle. Poikkeuksena reuma- ja familiarista hyperkolesterolemiaa sairastavat lapset ja nuoret, joiden hoito on keskitetty TYKSiin. Lisäksi diabeteksen alkuhoito toteutetaan TYKSissä, mutta jatkohoito toteutetaan omassa erikoissairaanhoidossa.

Nuorisopoliklinikka

Em. potilasryhmien lisäksi Lasten ja nuorten poliklinikalla toimii Nuorisopoliklinikka, joka on alle 18-vuotiaille turkulaisille tarkoitettu matalan kynnyksen hoitopaikka. Kirjallinen lähete suositeltava, mutta myös puhelinsoitto (hoitohenkilökunta/vanhempi) riittää lähetteeksi ehkäisyasioissa ja päihdeongelmissa. Syömishäiriöongelmien hoitoon tarvitaan lähete. Nuorisopoliklinikalla toimii kaksi päihdehoitajaa sekä ehkäisyhoitajat. Nuorisopoliklinikan päihdeinterventio tähtää varhaiseen puuttumiseen tilanteissa, joissa on herännyt huoli lapsen tai nuoren päihdekäytöstä.

Allergiatestaukset

Lasten ja nuorten allergiatestejä tehdään astman, allergisen nuhan ja atooppisen ihottuman sekä vaikean ruoka-aineallergian selvittelyssä. Allergiatestaukset tapahtuvat Lasten ja nuorten poliklinikalla. Alle 18-vuotiaille peruspistotestit tehdään Lasten ja nuorten poliklinikan erikoislääkärin arvion perusteella, jota varten tehdään lähete, erikoisalakoodi 40T.

Siedätyshoito

Lasten ja nuorten siedätyshoitoa toteutetaan Lasten ja nuorten poliklinikalla, lähetekoodi 40 T.

Lastenneurologinen yksikkö

Yksikön tärkein tehtävä on vastata niistä turkulaisista lapsista ja nuorista 0-18 v. (uudet lähetet alle 16v.), joilla on tai epäillään olevan jokin neurologisen kehityksen poikkeama tai sairaus. Läpi elämän vaikuttavia neurologisia pitkäaikaissairauksia ovat mm. liikuntavammat (CP-oireisto, selkäydinkohju), vesipäisyys, aistivammat, lihassairaudet, etenevät rappeuttamissairaudet, erilaiset autismitilanteet kuuluvat häiriöt ja älyllinen kehitysvammaisuus. Nämä sairaudet aiheuttavat merkittävän vajaakuntoisuuden ja potilaat tarvitsevat pitkään kuntoutusta ja ulkopuo-

lisiä tukitoimia. Näihin pitkäaikaissairauksiin liittyy myös huomattavan usein lisäsairautena epilepsia. Epilepsia on lastenneurologian alaan kuuluvista sairauksista merkittävin hoitoa vaativa sairaus.

Erilaisten kouristustilojen lisäksi lastenneurologista arviointia ja tutkimusta tarvitaan tilanteissa, joissa lapsella on neurologisia puutosoireita, tasapainovaikeuksia, huimausta, liikkumisen vaikeutta, vaikea päänsärky, poikkeavuutta aistien toiminnoissa, kehitysiän taitojen taantumista jne. Yleinen lähettämisen syy on kuitenkin epäily lapsen kehityksen poikkeavuudesta. 2,5-3-vuotisneuvolakäynnin yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota puheeseen ja kielellisiin taitoihin ja laajennetun viisivuotisneuvolakäynnin yhteydessä jo oppimisen valmiuksiin. Havaitut poikkeavuudet näillä neuvolakäynneillä johtavat usein jatkotutkimuspyyntöön ja lähetteeseen lastenneurologiseen yksikköön. Nykyään diagnosoidaan yhä enemmän lapsia, joilla on erilaisia neurologisen kehityksen erityisvaikeuksia (puheen- ja kielenkehitys, karkea- ja hienomotoriikka, hahmotus, tarkkaavaisuus) ja jotka tarvitsevat kuntoutustoimenpiteitä.

Lapsen puheen ja kielen kehityksen vaikeudet, katso hoitoreitit.

Lastenneurologien vastaanottojen lisäksi yksikössä toimii moniammatillinen työryhmä (kuntoutustyöryhmä), joka vastaa turkulaisten neurologisten lasten kuntoutuksesta ja laatii lääkinällisiä kuntoutussuunnitelmia.

Lastenneurologinen yksikkö vastaa myös turkulaisten erityiskoulujen kouluterveydenhuollosta ja erityiskoululaisten kuntoutussuunnitelmien laadinta tapahtuu koululla. Lastenneurologinen yksikkö vastaa myös neurologisten lasten ostopalveluista (terapiat, apuvälineet).

Turun psykiatria, lasten ja nuorten poliklinikka

vastaa lasten ja nuorten psykiatrisesta avotutkimuksesta ja avohoidosta sekä konsultaatioista. Psykiatriseen tutkimukseen lähetetään lapsi tai nuori, jolla on vaikea, toimintakykyä haittaava psykiatrinen häiriö tai sen perusteltu epäily.

Lieviä häiriöitä tutkivat ja hoitavat Turun kasvatus- ja perheneuvola, terveystoimen psykologiyksikkö sekä kouluterveydenhoitajat, -psykologit ja -kuraattorit. Jos hoitopaikan valinnassa on ongelmia, toivotaan poliklinikan konsultointia.

Lasten (0–12-vuotiaat) psykiatrian poliklinikka
Rauhankatu 14 b C, 20100 Turku
P. 266 0270
Puhelinkonsultaatioaika joka päivä klo 13.00–14.00

Nuorten (13–18-vuotiaat) psykiatrian poliklinikka
Rauhankatu 14 b A, 20100 Turku
P. 266 0280
Puhelinkonsultaatioaika joka päivä klo 13.00–14.00

Turun psykiatrialla EI OLE lasten tai nuorten osastoja. Osastotutkimukset toteutuvat TYKS:ssa.

Lähteindikaatiot vaativaan erikoissairaanhoidon (TYKS)

Lapset ja nuoret lähetetään TYKSiin silloin, kun se on sairauden diagnosoinnin tai hoidon takia välttämätöntä. Ei-kiireellisissä tapauksissa konsultoidaan aina ennen sairaalaan lähettämistä oman erikoissairaanhoidon erikoislääkäreitä!

Lapsi/nuori lähetetään TYKSiin seuraavissa tilanteissa:

Somaattiset potilaat

- Huonokuntoiset lapset ja nuoret, jotka vaativat kiireellistä tutkimusta ja hoitoa
- Lapset tai nuoret, jolla on havaittu tuore diabetes
- Vaikeiden diabeteskomplikaatioiden hoito, diabeteksen tasapainottaminen (lähetteen tekee Lasten ja nuorten poliklinikan lääkäri)
- Insuliinipumppuhoidon aloitus (lähetteen tekee lasten ja nuorten poliklinikan lääkäri).
- Vaikeat hengenahdistuspotilaat, joiden ahdistus ei laukea normaalilla hoidolla
- Lastenkirurgia vaativat kirurgiset ensiaputapaukset

TYKSin Lastenkliniikka toimii ympäri vuorokauden.

Lastenkirurgiset ensiaputapaukset lähetetään TYKSin Lastenkliniikalle ma–pe klo 08.00–15.30. Muina aikoina kirurgiset päivystyspotilaat hoidetaan TYKSin ensiapupoliklinikalla.

Psykiatriset potilaat

TYKSin lasten ja nuorisopsykiatrian yksiköissä toteutuvat päivystypsykiatria, osastohoito sekä tietyt erityistoiminnot (esim. SERI-tutkimukset). Lastenpsykiatrian akuuttityöryhmä on kiireellistä avohoitoa varten.

Akuutin lasten- tai nuorisopsykiatrisen hoidon tarpeen arvion syy voi olla esim.

- välitön itsetuhoisuus
- akuutti psykoosiepäily
- vaikeasti tuhoava käytöshäiriö
- kriisitilanne, jossa sosiaalitoimen tukitoimet eivät ole riittävät

Virka-aikana

0–12-vuotiaiden lähettämistä konsultoidaan TYKSin lastenpsykiatrian akuuttityöryhmän lääkäriä p. 313 1421 tai osastojaksoa suunniteltaessa os.410 p. 313 1410

13–17-vuotiaiden lähettämistä konsultoidaan TYKSin nuorisopsykiatrian osastohoitoa suunniteltaessa os. 717, p. 313 1717

lähettämistä on hyvä konsultoida Turun psykiatrian lasten ja nuorten poliklinikkaa varsinkin, jos lapsella on sinne hoitosuhde.

Päivystysaikana

Ennen lähettämistä konsultoidaan

0–12-vuotiaiden osalta lastenpsykiatrian päivystävää lääkäriä, jonka tavoittaa TYKSin keskuksen kautta p. 313 0000. Potilas lähetetään TYKSin lastentautien päivystyspoliklinikalle.

13–17-vuotiaiden osalta päivystävää psykiatria, jonka tavoittaa TYKSin keskuksen kautta p. 313 0000.

Muut lasten ja nuorten terveystalvelut

Lasten ja nuorten ravitsemusterapia

Ravitsemusterapia on osa perusterveydenhuollon ehkäisevää terveydenhoitoa. Ravitsemusterapeutille voidaan lähettää lapset ja nuoret, joilla on esim.

- erityisruokavaliota vaativa sairaus
- kasvisruokavalio
- syömishäiriö tai syömisen pulmia
- kasvuhäiriö
- diabetes
- keliakia
- lihavuus tai ylipaino

Ravitsemusterapian Pegasos-sairaalalähetteen erikoisalatus on 90.

Kun on kysymys syömishäiriöistä, diabeteksesta ja allergiasta, lähetteen ravitsemusterapeutille tekee lastenlääkäri. Ajanvaraus: Terveiden edistämisen yksikön ravitsemusterapeutti Raija Puumalainen, puh. 266 2722, toimipiste Puutarhakatu 14 A, 5. krs (ovikello).

Lääkinnällisen kuntoutuksen terapiat lapsille ja nuorille

Fysio-, toiminta- ja puheterapiaa potilas saa pääasiassa Turun sosiaali- ja terveystoimen kuntoutusyksiköissä. Joissakin tapauksissa voidaan kuntoutustyöryhmäkäsittelyn jälkeen järjestää terapia Turun sosiaali- ja terveystoimen ostopalveluna.

Fysio-, toiminta- ja puheterapeutit osallistuvat lastenneurologisen yksikön ja erityiskoulujen kuntoutustyöryhmiin oman alansa asiantuntijoina.

Fysioterapia

Fysioterapeutit arvioivat lasten ja nuorten karkeamotorista kehitystä, ohjaavat tuki- ja liikuntaelinongelmissa sekä toteuttavat fysioterapiaa seurantoiheen. Fysioterapiapalveluihin tarvitaan sosiaali- ja terveystoimen lääkärin lähete.

Yleisopetuksessa olevat koululaiset saavat kuntoutusta oman terveystasemansa fysioterapiayksikössä. Lähetteen fysioterapiaan tekee sosiaali- ja terveystoimen lääkäri.

Lähteet Pegasos-erikoisalatusalle:

92F alle kouluikäiset lapset, erityiskoulujen oppilaat sekä lasten fysio- ja toimintaterapeutin yhteistutkimukset
92P perusterveydenhuollon asiakkaat

Lasten apuvälineiden sovitukset ja luovutukset tehdään esim. kotona, päiväkodissa, koulussa tai apuvälineyksikössä. Apuvälineen lainaaminen edellyttää fysioterapeutin tekemää arviota. Apuvälineasioissa ei tarvita lääkärin lähetettä.

Fysioterapeutti osallistuu myös asunnonmuutostöiden tarpeen kartoitukseen yhteistyössä sosiaalitoimen vammaispalvelun kanssa.

Puheterapiapalvelut lapsille ja nuorille

Puheterapiassa arvioidaan puhe-, ääni-, kieli-, kommunikaatio- tai syömis-/nielemis-häiriön laatu ja vaikeusaste, arvioidaan puheterapian tarve sekä järjestetään terapia mahdollisuuksien mukaan. Asiakas ohjataan tarvittaessa jatkotutkimuksiin. Asiakkaan omaisia ja päiväkodin tai koulun henkilökuntaa ohjataan tarvittaessa häiriöihin liittyvissä asioissa.

Lähetteen puheterapiaan tekee lasten osalta joko neuvola-, koulu- tai lastenlääkäri. Lähetteen tarpeesta voi ensin keskustella terveydenhoitajan kanssa. Pegasos-lähetekoodi 91L. Puheterapiaresurssien vähäisyyden takia lapsi saattaa joutua odottamaan hoitoon pääsyä yli puoli vuotta siitä kun lähete on saapunut. Kuukauden kuluessa puheterapialähetteen saapumisesta lähetetään vanhemmille tiedote ja yhteydenotto-ohjeet mikäli vanhemmat haluavat puhelimitse keskustella puheterapeutin kanssa. Asiakkaat kutsutaan vastaanotolle kirjeitse tai puhelimitse.

Toimintaterapia lapsille ja nuorille

Toimintaterapeutit arvioivat lapsen kykyä toimia päivittäisen elämän tilanteissa kotona ja päiväkodissa tai koulussa. Arvioinnin pohjalta suunnitellaan terapia tai apuvälinepalvelu sekä annetaan ohjausta tai neuvontaa. Lasten toimintaterapeutit osallistuvat myös lastenneurologisen yksikön tai erityiskoulujen kuntoutusryhmiin ja kuntoutussuunnitelman laadintaan oman alansa asiantuntijoina. Lisäksi toimintaterapeutti osallistuu asunnon muutostyötarpeen kartoitukseen yhteistyössä sosiaalitoimen vammaispalvelun kanssa. Lasten toimintaterapiaan tarvitaan aina sosiaali- ja terveystoimen lääkärin lähete.

Lähetteet Pegasos-erikoisalatunnuksilla:

92F alle kouluikäiset lapset

92E kouluikäiset lapset

92T perusterveydenhuollon asiakkaat

Kasvatus- ja perheneuvola

Turun kaupungin kasvatus- ja perheneuvola os. Kurjenmäenkatu 6, rakennus 31, 20700 Turku. Kasvatus- ja perheneuvolassa on lastenpsykiatrin, psykologin ja sosiaalityöntekijän palvelut. Kasvatus- ja perheneuvolaan voi ottaa yhteyttä, kun perheessä on noussut huoli seuraavanlaisissa asioissa:

- lapsen ikäkausiin liittyvät kriisit
 - perheen kehitysvaiheisiin ja elämäntilanteisiin liittyvät kriisit tai muu vaikea perhetilanne
 - perheasiain sovittelun tarpeessa olevat esim. avioerotilanteissa
 - vanhemmuuden ongelmissa
 - varhaisen vuorovaikutuksen ongelmissa
 - avioeron jälkeisissä ongelmatilanteissa
 - lapsen kehityksen etenemiseen liittyvissä ongelmatilanteissa
 - tilanteissa, joissa lapsen tai nuoren käyttäytyminen huolestuttaa lapsen keskittymättömyyden, aggressiivisuuden ja tilanteissa, joissa lapsella on kyvyttömyyttä toimia ryhmässä, vaikeutta noudattaa rajoja, pelokkuutta, arkuutta, univaikeutta, jännitysoireita, lievää masennusta jne.
- Vanhemmat voivat varata ajan sosiaalikeskuksen Asiakasneuvonnasta ja etuuskäsittelystä Puh. (02) 262 5001, ma–pe klo. 8.30–16.00. Puhelinneuvonta asiakkaille päivittäin klo 12–13 numerosta 262 6853 ja 262 6820. Kasvatus- ja perheneuvolan asiakkaaksi voi ohjata myös lähetteellä, erikoisalakoodi 40S.
-

Ehkäisyasiat

Ehkäisyneuvolassa (Luolavuorentie 2) voivat käydä ehkäisyasioissa kaikki alle 25-vuotiaat tai kahden vuoden sisällä synnyttäneet turkulaiset naiset.

Yli 25-vuotiaiden naisten ehkäisyasiat hoidetaan pääsääntöisesti omalla terveysasemalla. He voivat kuitenkin päästä ehkäisyneuvolan asiakkaiksi terveyskeskuslääkärin tai terveydenhoitajan lähettämänä lääketieteellisin tai sosiaalisin indikaatioin. Näitä ovat mm.: kierukan laitton tai poiston epäonnistuminen terveysasemalla, ehkäisykapselin laitto ja poisto; ongelmallinen ehkäisy hankalien perussairauksien, sosiaalisen tilanteen tai aiempien ehkäisyn ongelmien vuoksi. Ehkäisyneuvolassa tehdään myös synnytyksen jälkitarkastus niille naisille, jotka haluavat samalla ehkäisyksi kierukan tai ehkäisykapselin.. Ehkäisyneuvolaan saavat hakeutua myös kaikki raskauden keskeytystä hakevat asiakkaat.

Ajanvaraus ja neuvonta:

puh: 266 2623 ma-to: 8–11 ja 12–15 lisäksi pe: 8–11

sähköposti: ehkaisyneuvola@turku.fi

Lasten ja nuorten poliklinikan nuorisogynekologisella vastaanotolla hoidetaan turkulaisten alle 18-vuotiaiden ehkäisyasiat ja sukupuolitaudit sekä muut gynekologiset ongelmat. Lähetettä ei tarvita ja vastaanotolle voi tulla puhelinsoiton perusteella.

Ajanvaraus ja neuvonta, puh. 266 1157, klo 8–11 ja 12–14.

Naistentaudit

Perusterveydenhuollossa hoidettavat

Raskauden ehkäisy

- postipiirin mukaiset terveysasemat

- ehkäisyneuvola (Luolavuorentie 2, 2. krs) alle 25-vuotiaille tai kahden vuoden sisällä synnyttäneille turkulaisille naisille, myös kaikenikäisille raskauden keskeytystä hakeville asiakkaille ≥ 25-vuotiaatt: lääkärin tai terveydenhoitajan läheteellä lääketieteellisin tai sosiaalisin indikaatioin

- ajanvaraus ja neuvonta, p. 266 2623 ma 8.00–11.00 ja 13.00–15.00, ti pe 8.00–11.00, sähköposti: ehkaisyneuvola@turku.fi

- lasten ja nuorten poliklinikan gynekologinen vastaanotto (Itäinen Pitkätatu 30) alle 18-vuotiaille ehkäisyasioissa ja gynekologissa ongelmissa ilman lääkärin lähetettä
ajanvaraus ja neuvonta, p. 266 1161.

Normaaliraskauden seuranta

- postipiirin mukaiset äitiysneuvolat

- neuvolalääkärit tai terveydenhoitajat ohjaavat potilaat sovitun hoidon porrastuksen mukaan äitiyshuollon ultraääniyksikköön tai suoraan TYKS:n äitiyspoliklinikalle.

- äitiyshuollon Ultraääniyksikkö (Luolavuorentie 2, p. 266 2176):

- Sikiöseulonta-asetuksen edellyttämät vapaaehtoiset ultraäänitutkimukset:
 - varhaisraskauden yleinen ultraäänitutkimus
 - varhaisraskauden yhdistelmäseulonta (niskaturvotusmittaus + verinäyte)
 - sikiön rakennepoikkeavuuksien seulonta raskausviikoilla 19–21
 - sikiön rakennepoikkeavuuksien seulonta raskausviikon 24 jälkeen

- muut raskausajan ultraäänitutkimukset (läheteellä äitiysneuvoloista): mm. raskauden keston määrittäminen, sikiöiden lukumäärä, lapsiveden määrän tarkistus, istukan paikan arviointi, monisikiöraskaudet, epäily sikiön kuolema, epäily uhkaavasta ennenaikaisesta synnytyksestä tai kohdunsuun lyhenemisestä/avautumisesta, epäily poikkeavasta tarjonnasta
- poikkeava sokerinsietokyky: sikiön painoarvio rvk 37–38
- kohdun poikkeava kasvu: SF-mitta kasvaa joko yli tai alle normaalikäyrästä
- alkuraskauden verenvuoto raskaudentilan normaaliuden selvittämiseksi
- keski- ja loppukolmanneksen niukka vuoto (muutaman päivän kuluessa)
- synnytystavan arvio, jos ahtaan lantion epäily
- sikiön voimien mahdollinen huononeminen (epäily sikiön liikkeiden vähenemisestä, epäily sikiön sydämen rytmihäiriöstä)

- ravitsemusterapia, Terveystieteiden tutkimuskeskus, p. 266 2721

- odottavat ja imettävät äidit, joilla on jokin erityisruokavalio (vegaaniruokavalio, vähän maitotuotteita sisältävä laktovegetaarinen ruokavalio, allergioiden ja yliherkkyyksien takia rajoittunut ruokavalio, syömishäiriö, gestatiiodiabetes). Vastaanotolle hoitajan tai lääkärin sairaalaläheteellä (erikoisalatus 90). Potilas saa kutsun vastaanotolle postin välityksellä.

Tavanomainen gynekologia kuuluu terveysasemien lääkäreille

- Postipiiriin mukaisilla terveysasemilla

Tulehdus, kuukautiskivut, vuotohäiriöt, vaihdevuosisoireet, laskeumat, muut gynekologiset oireet

Terveyskeskuslääkäri määrittää jatkoselvitysten tarpeen ja lähettää tarvittaessa eteenpäin (ks. läheteindikaatiot alla)

- laskeumapotilaille aina paikallinen estrogeenihoito
- virtsankarkailu ja muut virtsaamisoireet: hoitokokeiluna omatoiminen lantionpohjan lihastoimintatuki, ohjattu fysioterapia ja/tai lääkehoito, seurannassa haitta-aste- ja erottelupisteet + miktiolista, U-seulonta

Erikoislääkärikonsultaatiot ja hoito

Yksittäiset avohoitokonsultaatiot, joissa ei ole odotettavissa erikoissairaanhoidon tasoista hoidon tarvetta

- ensisijaisesti gynekologiset konsultaatiot äitiyshuollon Ultraääniyksikköön (os. Luolavuorentie 2, ajanvaraus p. 02 266 2176 klo 12–13). Ehkäisyyteen liittyvät konsultaatiot Ehkäisyneuvolaan.

- toissijaisesti ostopalvelukonsultaatiot

Vaikeammat erikoissairaanhoidon konsultaatiot, toimenpideharkinnat, päivystystilanteet, riskiraskauksien seurannat

- lääkärin läheteellä TYKS naistentautien pkl (tai jos alla on suositeltu, niin kaupungin äitiyshuollon uä-yksikkö)

Läheteestä tulee käydä ilmi potilaan perussairaudet, lääkitys, nykyongelma, yleistila ja gynekologinen status. Epäselvissä tapauksissa soita ja kysy neuvoa naistentautien poliklinikalta tai etupäivystäjältä.

- päivystystilanteet (ota valmiiksi mahdollisuuksien mukaan **hCG, klamydia, CRP, PVK, u-Plv**)
 - akuutit mahat (gyn.epäily: PID, torsio, kystaruptuura, extrauterina)
 - akuutti Bartholiniitti, kuumeinen primaari genitaalierpes, hymen imperforatus/hematokolpos
 - poikkeuksellisen runsas kohtuvuoto
 - raiskaustapaukset (Muista VSSHP:n hoitoketju)
 - gynekologiselle alueelle tulleet traumat
 - trombi hormonaalisen ehkäisyn yhteydessä
 - gynekologinen kuumeinen infektio + muu vaikea perustauti (esim. HIV)
- muut naistentautien pkl:lle lähetettävät
 - lapsettomuustutkimukset (kts. alla lähettämisohe)
 - PAPA-muutokset Käypä hoito -suosituksen mukaisesti
 - tuumorit, rakennepoikkeavuudet (kaksiosainen vagina, vagina-agenesia, cervix duplex) (tuumoriepäilyissä lähete ä-huollon uä-yksikkö)
 - prim. hirsutismi / karvoituksessa muutoksia + muutos kuukautisissa
 - vuotava uretran mukoosaprolapsi / karunkulus (urol. pkl:lle), oireileva Bartholinin kysta (akuutin tulehduksen jäännös)
 - vulvan krooninen haavauma/leukoplakia, melanooma-epäily (ei koepalaa!), portion, vaginan ja vulvan tuumorit, kliinisesti > 3-5 cm uterus- tai adnekstuumori (epäily ä-huollon uä-yksikkö)
 - vaikeat yhdyntäkivut
 - alavatsakipu / endometrioosiepäily, johon konservatiivinen hoito ei auta (NSAID-lääkkeet, e-pillarit). (epäily ä-huollon uä-yksikkö)
 - kuumeileva sytostaattihoidossa oleva karsinoomapotilas
 - primääri amenorrea (kuukautiset eivät ole alkaneet 16 v. mennessä), metropathia juvenilis
 - toistuva ylimääräinen verinen vuoto (ä-huollon uä-yksikkö)
 - menorrhagia-potilas, jolla normaali status, mutta 3–6 kk:n konservatiivinen hoito (e-pillarit, traneksaanihappo, NSAID tai hormonikierukka) ei tehoa (ä-huollon uä-yksikkö)
 - postmenopausaalinen verinen vuoto (vuodot olleet 1 v poissa kokonaan), kun hormonikorvaushoito ei käytössä (ä-huollon uä-yksikkö)
 - hormonilääkityksenaikainen poikkeava vuoto (yli 3kk lääkeyksen aloittamisesta) (ä-huollon uä-yksikkö)
 - sekundäärinen amenorrhea (vuodot pois yli 6 kk): jos raskaustesti negatiivinen sekä S-prol, TSH, FSH tutkittu ja ne norm., Terolut-hoitokokeilu ja ellei sillä vuotoa, niin lähetä eteenpäin
 - jos kuukautiset jatkuvat yli 55-vuotiaaksi
 - laskeumat gradus 3–4 (introiduksesta ulos pullistuva löydös) ja gradus 1-2 + hankalat oireet (esim. yhdyntä-, virtsaamis-, ulostamisvaivat)
 - virtsaamishäiriöt: makroskooppinen hematuria, mikroskooppinen verivirtsaisuus toistuvasti (primaaristi urologille)
 - virtsarakon tyhjentämisvaikeudet ja virtsainkontinenssi
 - ennenaikainen menopaussi (alle 40-vuotiaalla naisella, FSH > 25)

TYKS:n äitiyspoliklinikalle lähetetään

Raskauden suunnitteluvaiheessa

Lähete tai sähköinen konsultaatio äitiyspoliklinikalle, jossa arvioidaan, onko äidin tarvetta tulla raskauden suunnittelukäynnille:

Äitiyspoliklinikalle:**Äidin krooninen sairaus tai raskaudelle haitallinen lääkitys:**

- diabetes
- vaikea epilepsia
- SLE, mahd. muut kollageenitaudit
- tromboembolinen tauti
- synnynnäinen tai hankittu sydänvika
- HIV
- vaikea verenpainetauti
- muu vaikea krooninen sairaus
- tarvittaessa: aiempi lapsen menetys tai vammaisen lapsen syntyminen

Kliinisen genetiikan yksikköön:

- suvussa / perheessä esiintyvä perinnöllinen sairaus, johon perhe haluaa selvitystä

Raskauden aikana lähetettävät odottavat äidit

- Kohdassa raskauden suunnittelu mainitut sairaudet, tai muu sairaus tai tilanne, joka mahdollisesti vaikuttaa raskauden kulkuun, sikiön ennusteeseen tai johon raskaus mahdollisesti vaikuttaa haitallisesti: lähete äitiyspoliklinikalle raskauden alettua
- Raskauspahoinvointi: mikäli äiti tarvitsee nestehoitoa, esim. puhelimitse annetun lähetteen kanssa naistentautien poliklinikalle.
- vaikea astma
- aiemmissa raskauksissa kohdun kaulakanavan heikkous (lähete 12. rvk:lla)
- lapsivesi mennyt (yli 22 rvk)
- kuumeinen pyelonefriitti
- Rh-immunisaatio
- aiemmin kohtuun ja/tai emättimeen kohdistunut leikkaus (esim. virtsanpidätyskyvyn korjaus, laskeuman korjaus, myoomien poistot; lähete 36. rvk:lla)
- kaksi aiempaa sektiota (lähete 36. rvk:lla)
- absoluuttisesti ahdas lantio (lähete 36. rvk:lla)
- sikiön vointi on selvästi huonontunut: sikiön sydänfrekvenssi neuvolassa on poikkeava (<120 tai >160) yli 10 min. ajan; pysyvä sikiön sydämen ekstrasystolia
- fetus mortus
- raskaus jatkunut ensisynnyttäjällä 10 pv ja uudelleensynnyttäjällä 14 pv yli lasketun ajan
- päihdeongelma (alkoholi-, huume- ja/tai psyykelääkeongelma; lähetetään heti ongelman tullessa esiin)
- tulehdustaudit: oireinen listeria tai sen epäily (heti sairaalahoitoon), toksoplasmoosi, vulvan tai vaginan suuret kondyloomat, joiden ajatellaan estävän alatiesynnytyksen
- perätila tai muu tarjonnan poikkeavuus aivan loppuraskaudessa. Epäily ä-huollon uä-yksikkö h 36
- poikkeava löydös 19.–20. viikon rakenteellisessa ultraäänitutkimuksessa

Päivystyslähete TYKS:n äitiyspoliklinikalle

- epäily sikiön voinnin akuutista huonontumisesta: poikkeava syke, vähentyneet sikiön liikkeet
 - todellinen uhkaava ennenaikainen synnytys tai lapsivedenmeno
 - verinen vuoto 3. raskauskolmanneksen aikana
 - oireinen tai vaikea pre-eklampsia, akuutin pre-eklampsian oireet (jyrkästi kohonnut verenpaine, proteinuria ++, hyvin vilkkaat – klooniset patellarefleksit, päänsärky, silmäoireet, rinnanaluskipu)
-

- äkilliset poikkeavan voimakkaat jatkuvat vatsakivut
- säännölliset kivuliaat supistukset

TYKS:n perinnöllisyyspoliklinikalle lähetetään

- odottavat äidit, joilla
 - niskaturvotus-ultraääni on poikkeava
 - TR1Seul-verikokeen poikkeava tulos
 - TR2Seul-verikokeen poikkeava tulos
- muut
 - pariskunnan aikaisemman lapsen tai jommankumman vanhemman kromosomivika
 - aikaisemman lapsen periytyvä sairaus, joka on mahdollista todeta raskauden aikana (sairaana lapsen riski on 25–50 % sairauden periytymistä riippuen)
 - sikiöllä suurentunut riski sairastaa raskauden aikana todettavissa olevaa periytyvää sairautta, koska vanhemmista jompikumpi tai molemmat kantavat sairautta aiheuttavaa mutaatiota (sairaana lapsen riski on 25–50 % sairauden periytymistä riippuen)

Sähköinen lähete, aika annetaan puhelimitse potilaalle

p. (02) 313 1390 tiistaina ja torstaina klo 8.00–11.00, kiireellisissä tapauksissa (esim. poikkeava seulontatulokset) muunakin aikana arkipäivänä.

Synnytykset

Turkulaisten synnytykset hoidetaan pääsääntöisesti TYKS:ssa.

Mikäli äidillä on perusteltu syy synnyttää jossain muussa sairaanhoitopiirin ulkopuolisessa sairaalassa, tulee maksusitoumusta pyytää hyvissä ajoin ennen laskettua aikaa terveyskeskuksen vastaavalta lääkäriltä kirjallisesti (anne.santalahti@turku.fi).

Yhteystiedot

Terveyskeskus: ylilääkäri Anne Santalahti, puh. 266 2954

TYKS: ylilääkäri Seija Grénman, puh. 313 3010 (suora), 313 2300 (sihteeri)

Neurologia

Erikoislääkäritasoinen hoito ja konsultaatiot

Diagnostista selvittelyä vaativat neurologiset potilaat lähettävä lääkäri lähettää harkintansa mukaan TYKS:n neurologiselle poliklinikalle tai Turun kaupungin sisätautisairaalan neurologin vastaanotolle.

Potilas siirtyy hoidon tai konsultaatiokäyntien (1-3) jälkeen lähettävän lääkärin tai terveysaseman hoitoon.

Sairaalahoito

Aivohalvauspotilaat: 1) aikaisemmin omatoimisesti kotona selviytynyt iästä riippumatta → TYKS
2) ei-omatoimiset kotona asuvat tai laitoshoidossa olevat päivystysasemalta tai omalta terveysasemalta TYKS:n osastoille. 3) Päivystyspotilaita ei tule lähettää neurologiselle ajanvarauspolikli-

nikalle vaan ohjataan suoraan TYKS:an neurologian päivystyspoliklinikalle.

<http://hoitoreitit.vsshp.fi> aivoverenkiertohäiriö

TYKS:n ensiapupoliklinikalle ohjattavia potilaita ovat tajuttomat ja kouristelevat potilaat, SAV-potilaat, sekä potilaat, jotka päivystysluonteisesti tarvitsevat aivojen kuvantamistutkimuksen. TYKS:n ensiapupoliklinikalta potilaat ohjataan vuodeosastohoitoon joko TYKS:n osastolle tai Turun kaupungin sisätautisairaalaan

Muistihäiriöpotilaat

<http://hoitoreitit.vsshp.fi> muistihäiriö

A. Muistihäiriöpotilaan perustutkimukset

Perustutkimukset (1.+2.) tehdään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa kaikille avohoitopotilaille, joilla epäillään muistihäiriötä. Laitoshoitopotilaiden tutkimusten suhteen noudatetaan kliinistä tarveharkintaa. Perustutkimukset koko laajuudessaan tehdään yhden kerran, eri tutkimuksia toistetaan vain potilaan kliinisen tilan niin edellyttäessä. Perustutkimuksista huolehtii omalääkäri.

1. Kognitiivisten kykyjen, toimintakyvyn, mielialatekijöiden ja sosiaalisen selviytymisen arviointi
- kliiniset esitiedot sekä potilaalta itseltään että omaiselta tai hoitajalta
- MMSE/CERAD

2. Somaattiset tutkimukset

- kliininen statustutkimus

- B-PVK, P-K, P-NA, FS-CA, FS-GLUK, FS-KREA, S-ALAT, S-TSH, S-B12, fE-Folaatti, B-La

Tutkimusta ei tule toistaa, jos käytettävissä on alle 1 v. ikäinen luotettava tutkimusvastaus.

- aivojen kuvantamistutkimus, jos psykososiaalisten tutkimusten yhteydessä tehdään selkeät havainnot muistihäiriöistä

3. Muistihäiriöpotilaan lisätutkimukset

Lisätutkimuksia tehdään kliinisen tarveharkinnan perusteella.

B. Muistihäiriöpotilaan konsultaatio-ohjeistus

1. Alle 65-vuotias muistihäiriöpotilas: perustutkimuksien jälkeen TYKS:n neurologin konsultaatio

2. Yli 65-vuotias muistihäiriöpotilas: perustutkimuksien jälkeen erikoislääkärin konsultaatio seuraavan ohjeen mukaisesti:

- mikäli perustutkimusten jälkeen muistihäiriön syy jää epäselväksi, TKS neurologian poliklinikan konsultaatio. Yli 75-vuotiaat potilaat neu pkl ohjaa pääsääntöisesti TKS geriatriselle muistipoliklinikalle.
 - perustutkimusten jälkeen epäselväksi jäänyt muistihäiriön syy, epätyypillinen dementian taudinkuva ja/tai neurologiset lisäoireet, epäily lievistä-keskivaikeasta Alzheimerin taudista ja kohdennetun lääkehoidon tarpeesta, epäily Lewy Body-dementiasta: lähete TKS:n neurologian poliklinikalle, josta iäkkäämmät potilaat tarvittaessa ohjataan TKS:n muistipoliklinikalle.
 - yli 75-vuotiaat muistihäiriöpotilaat: lähete TKS:n neurologian poliklinikalle, josta lähete ohjataan pääsääntöisesti TKS:n geriatriselle muistipoliklinikalle
 - vaskulaaristyyppinen dementia: tarpeen mukaan TKS:n sisätautilääkärin konsultaatio vas-
-

- kulaarisen perussairauden hoidosta
- dementiaan liittyen psykiatrisia lisäoireita: geropsykiatrin konsultaatio

3. Neuropsykologin konsultaatio vain erikoislääkärin (neurologi, psykiatri, geriatri, sisätautilääkäri) läheteellä.

4. Yhteystiedot

Terveyskeskus: osastonylilääkäri Mikko Niinivirta, puh. 266 1876

TYKS: ylilääkäri Seppo Soinila p. 313 1732

Psykiatria

Katso myös Mielenterveys- ja päihdepalvelut Turussa –opas (3/2011)

Perusterveydenhuollon vastuualue

- psykiatristen oireiden tunnistaminen
- lievien ja keskivaikeiden komplisoitumattomien häiriöiden hoito Näitä ovat esimerkiksi elämänkriiseihin liittyvät reaktiot, lievä ja keskivaikea masennus ja ahdistuneisuus, unihäiriöt
- vaikeiden häiriöiden, esimerkiksi psykoosisairauksien, tunnistaminen ja lähettäminen erikoissairaanhoidon
- erikoissairaanhoidosta palaavien potilaiden jatkohoito ja seuranta. Tähän ryhmään kuuluvat myös pitkäaikaiset, hoitotasapainossa olevat psykoosit.

Oman erikoissairaanhoidon vastuualue

- vaikeiden ja keskivaikeiden komplisoituneiden sairauksien hoito. Näitä ovat esimerkiksi akuutit psykoosit, perusterveydenhuollossa toteutettuun hoitoon reagoimaton keskivaikea masennus.
- perusterveydenhuollon konsultointi ja koulutus
- vaativaa erikoissairaanhoidoa (Tyks)tarvitsevien potilaiden tunnistaminen ja lähettäminen

Tyksin vaativan erikoissairaanhoidon vastuualue

- lasten ja nuorten psykoottiset häiriöt
- lasten ja nuorten psykiatrinen sairaalahoito
- aikuispsykiatrian tietyt sairausryhmät aikuispsykiatria-otsikon alla esitetyn mukaisesti.

Turun psykiatrisen erikoissairaanhoidon tarjoamat konsultaatioreitit perusterveydenhuollolle

- Ensisijaista on selvittää, kuka potilasta mahdollisesti hoitaa tai on aiemmin hoitanut psykiatrialla. Tämä taho pystyy yleensä parhaiten vastaamaan konsultaatioon. Tämän voi selvittää Pegasoksesta:
 - Avaamalla Asiakkaan lupa -toiminnolla psykiatrian sairauskertomuksen, tai
 - Avaamalla ajanvarauksen / asiakkaan haku: avautuu ikkuna, josta näkyvät menneet ja tulevat käynnit (näkyvät vain Pegasoksen lyhennetyt resurssi- ja suorituspaikkatunnukset)
-

- Sulkemalla tämän ikkunan näkyy ylävalikossa ”Asiakas”-valikko. Tämän alta löytyy ”Aik. käynnit”. Avautuu ikkuna, jossa näkyvät aikaisemmat käynnit lyhentämättömillä henkilöiden ja suorituspaikkojen nimillä.

- Seuraavassa ovat yleiset konsultaatiokanavat:

	Puhelinkonsultaatiot	Paperikonsultaatiot Pegasoksen kautta
Lasten ja nuorten psykiatria	Päivittäinen puhelinaika klo 13-14 Lapset (0-12 v.) 266 0270 Nuoret (13-18 v.) 266 0280 (erikoissairaanhoidajat ohjaavat puhelut tarvittaessa lääkäreille)	Erikoisalakoodit: lapset 75T nuoret 74T
Työikäisten psykiatria (19-64-v.)	Päivittäin virka-aikana: Kiireelliset: Akuuttipoliklinikka, puh. 266 2540 (toimistotyöntekijä ohjaa puhelut lääkäreille) Ei-kiireelliset: Terveysasemia konsultoiva psykiatrian erikoislääkäri Irene Haapanen, puh. 266 0701 tai 040 1532106 (ei aina tavoitettavissa)	Lähetekäsittelyn konsultaatiot: Erikoisalakoodi 70T Terveysasemia konsultoiva erikoislääkäri Irene Haapanen, tunnus IHAAPA Terveysasemakohtaisesti psykiatrian konsultoivat hoitajat, viesti Pegasospostilla. Lähetetiedoista voi myös tiedustella puhelimitse lähetekäsittelyn toimistosta, puh. 266 1438.
Pitkäaikaista psykoosia sairastavat	Psykiatrian kuntoutuspkl, päivittäin virka-aikana puh. 266 1471 (toimistotyöntekijä ohjaa puhelut lääkäreille)	Erikoisalakoodi 70T
Huumausaineriippuvuuden hoito	Päihdepsykiatrian pkl, puh. 266 2444 (lääkäri ei aina saatavilla)	Erikoisalakoodi 70T
Opiaattikorvaushoito	Korvaushoitopkl, puh. 266 0520 (lääkäri ei aina saatavilla)	Erikoisalakoodi 70T
Vanhuspsykiatria (65-v. ja vanhemmat)	Vanhuspsykiatrian pkl päivittäin virka-aikana, puh 266 2447 (toimistotyöntekijä ohjaa puhelut lääkäreille)	Erikoisalakoodi 70F

Lasten ja nuorten psykiatria

Kiireellistä hoitoa vaativat psykiatriset potilaat

Terveyskeskuslääkäri tekee psykiatrisen arvion kun tarvitaan kiireellisen hoidon tarpeen selvitystä.

Lasten ja nuorten akuutti psykiatrinen hoito toteutetaan TYKS:n lastenpsykiatrian (0–12-v.) ja nuorisopsykiatrian (13–17-v.) yksiköissä, joissa ovat myös vuodeosastot. Kumpaankin tarvitaan lääkärin lähete.

Akuutin lasten- tai nuorisopsykiatrisen hoidon tarpeen arvion syy voi olla esim.:

- välitön itsetuhoisuus
- akuutti psykoosiepäily
- vaikeasti tuhoava käytöshäiriö
- kriisitilanne, jossa sosiaalitoimen tukitoimet eivät ole riittävät

Virka-aikana

- lähettämisestä hyvä konsultoida ensin Turun psykiatrian lasten ja nuorten poliklinikkaa.
- TYKS:N lasten ja nuorten psykiatrian konsultointi: 0–12-v.:TYKS:n lastenpsykiatrian akuutti-työryhmän lääkäri p. 3131421, 13–17v.TYKS:n nuorisopsykiatrian yksikön päivävastustaja p. 3131722.

Päivystysaikana

ennen lähettämistä konsultoidaan

- 0–12 v.: lastenpsykiatrian päivystävää lääkärinä, jonka tavoittaa TYKS:n keskuksen kautta p. 3130000. Potilas lähetetään TYKS:n lastentautien päivystyspoliklinikalle.
- 13–17 v.: päivystävää psykiatria, jonka tavoittaa TYKS:n keskuksen kautta p. 3130 000.

Lasten ja nuorten psykiatrian poliklinikat

Katso yllä Psykiatrian konsultaatioreitit perusterveydenhuollolle

Lasten ja nuorten psykiatriset poliklinikat vastaavat lasten ja nuorten psykiatrisesta tutkimuksesta, hoidosta sekä konsultaatioista. Psykiatriseen tutkimukseen lähetetään lapsi tai nuori, jolla on vaikea, toimintakykyä haittaava psykiatrinen häiriö tai sen perusteltu epäily. Lieviä häiriöitä tutkivat ja hoitavat Turun kasvatus- ja perheneuvola, Terveystoimen psykologiyksikkö (alle kouluikäiset) sekä koulupsykologit ja -kuraattorit. Jos hoitopaikan valinta on ongelmallinen toivotaan Turun psykiatrian lasten tai nuorten pkl:n konsultointia.

Nuorten syömishäiriöt, katso hoitoreitit.

Sairaalahoito

TYKS:n lastenpsykiatrian ja nuorisopsykiatrian yksiköissä tapahtuu osastohoito, akuutti- ja päivystyspsykiatria sekä jotkut erityistoiminnot (esim. SERI-tutkimukset) Lähettäminen tapahtuu ensisijaisesti Turun psykiatrian pkl:n arvion perusteella.

Yhteystiedot

Lasten (0–12-vuotiaat) psykiatrian poliklinikka

Linnankatu 23, 6. krs 20100 Turku

P. 266 0270

Puhelinkonsultaatioaika joka päivä klo 13.00–14.00

Nuorten (13–18-vuotiaat) psykiatrian poliklinikka

Linnankatu 23, 6. krs 20100 Turku

P. 266 0280

Puhelinkonsultaatioaika joka päivä klo 13.00–14.00

Aikuispsykiatria

Kiireellistä hoitoa tarvitsevat psykiatriset potilaat

Terveyskeskuksen lääkäreiden virkavelvollisuus on tehdä psykiatrinen arvio, kun tarvitaan kiireellistä mielenterveydellistä hoitoa (M1-arvio).

Virka-aikana potilas ohjataan omalle terveysasemalle ja päivystysaikana potilas ohjataan Turun terveyskeskuksen päivystykseen, jossa hän pääsee tutkimukseen terveyskeskuslääkärin ja tarvittaessa psykiatrian päivystävän lääkärin vastaanotolle. Psykiatrinen työpari on tavoitettavissa terveyskeskuksen päivystyksessä

ma-to 15.45–22.00

pe 15.15–22.00

la-su 14.00–20.30

Muina aikoina psykiatrian päivystävä lääkäri toimii puhelinpäivystäjänä. Psykiatrian päivystäjä päättää, tutkitaanko potilas päivystyksen tiloissa vai psykiatrian osastolla. Päivystävän lääkärin puh.nro 050 594 8329, lyhytvalinta 18130 ja päivystävän hoitajan puh.nro 0500 82 5141, lyhytvalinta 18124.

Kiireelliset virka-aikaiset puhelinkonsultaatiot akuuttipoliklinikalta puh. 266 2540.

Psykiatriset poliklinikat ja erikoislääkärikonsultaatiot

Katso edellä Psykiatrian konsultaatioreitit perusterveydenhuollolle.

Lähetteet ja -konsultaatiopyynnöt Turun psykiatialle ohjataan pääsääntöisesti Turun psykiatrian keskitettyyn lähetekäsittelyyn (erikoisalakoodi 70T) joko sähköisesti tai paperilähetteenä.

Depressio, katso hoitoreitit.

Perusterveydenhuollon lääkärit voivat virka-aikana puolikiireellisissä ja kiireettömissä tapauksissa konsultoida Turun avohoitopsykiatrian konsultoivaa erikoislääkäriä Irene Haapasta mieluiten Pegasos-postitse (IHAAPA). Puh. 266 0701 tai 040 1532 106 (ei aina tavoitettavissa).

TYKS:n psykiatrian poliklinikka

Sovitut hoidon indikaatiot:

- TYKS:n sisältä pyydetyt konsultaatiot
- vaikeiden psykosomaattisten potilaiden hoito, etenkin niiden, joiden somaattinen hoito on TYKS:n muilla klinikoilla
- vaikeat raskauden- ja lapsivuoteenaikaiset masennukset sekä saman kohderyhmän huume-hoidot
- vaikeat, elämää uhkaavat syömishäiriöt
- neuropsykiatrian erityisdiagnoosiikka, lähete Turun psykiatrian kautta

Vaikeiden mielialahäiriöiden ja akuuttien kriisien vaatima hoitopaikka on ensisijaisesti Turun psykiatria, ellei esim. potilaan somaattinen tila muuta edellytä.

Pääsääntöisesti lähetteen voi aina ohjata Turun psykiatialle, josta se porrastuksen tai muiden syiden niin edellyttäessä voidaan ohjata edelleen TYKS:aan. Epäselvissä tapauksissa on neuvottelumahdollisuus poliklinikoiden, lähetekäsittelyn, seniorilääkärien ja päivystyksen kanssa.

Sairaalahoito

Oma erikoissairaanhoito

Psykiatrasta sairaalahoidon arviota tarvitsevat potilaat ohjataan ensisijaisesti läheteellä Turun psykiatrian akuuttipoliklinikalle, os. Kunnallissairaalan tie 20, rak. 9, I krs, puh. 2662 540. Myös puhelinvälitteinen erityisen kiireellisissä tapauksissa. Tahdosta riippumattoman hoidon M1-lähete pitää saada aina lähettävän lääkärin allekirjoittamana paperiversiona.

TYKS:n psykiatrian klinikka

- ruumiillisiin sairauksiin liittyvät sopeutumisvaikeudet tai psyykkiset oireet silloin, kun somaattinen hoito on TYKS:ssa.
- akuutit aivovammoihin liittyvät psyykkiset oireyhtymät
- raskaana olevien vieroitus- ja korvaushoito opioideilla
- synnytyksen jälkeinen masennus, kun tarvitaan mahdollisuutta perhehoitoon
- TYKS:aan ohjautuneet potilaat, joilla on äkillisen kriisin laukaisema vaikea psyykkinen oireisto tai jotka tulevat hoitoon itsemurhayrityksen jälkeen
- poikkeuksellisen vaikeat työkyvyn arviot, joissa painopiste on psykiatrisessa diagnostiikassa (ei työkoekielussa)
- syömishäiriöt (elämää uhkaavat)

TYKS:ssa ei voida hoitaa tahdosta riippumattomasti, vaan tahdosta riippumattomat sairaalahoidot toteutetaan aina Turun psykiatrialla.

Mikäli turkulainen psyykkisesti sairas potilas hoidetaan muualla kuin Turun psykiatrian yksiköissä tai Tyksin psykiatrian yksiköissä, tarvitaan mahdollisesti maksusitoumus. Maksusitoumuksen myöntää tulosityksikköjohtaja, ylilääkäri Jyrki Heikkilä, puh. 02 266 2504.

Vanhuspsykiatria

Vanhuspsykiatrian poliklinikka

Vanhuspsykiatrian poliklinikalle ohjataan alueellisesta perusterveydenhuollosta ja kaikista vanhusten hoidon yksiköistä tulevat konsultaatiot ja polikliiniset hoidot läheteikäytännön mukaan. Tarvittaessa lähettävä taho voi ottaa yhteyttä poliklinikkaan ma-pe klo 8.00–15.30, puh. 266 2447.

Päivystysaikana toimitaan, kuten muidenkin kiireellistä psykiatrasta hoitoa tarvitsevien potilaiden kanssa.

Sairaalahoito

Kun on kyseessä 65 vuotta täyttänyt akuuttia psykiatrasta sairaalahoitoa tarvitseva potilas, otetaan yhteys os. G1:lle puh. 266 2465.

Ennen psykiatrian osastolle lähettämistä on perusterveydenhuollossa tehtävä somaattiset perustutkimukset.

Päivystysaikana otetaan yhteys psykiatrian päivystävään lääkäriin.

Psykoterapia ostopalveluna

Turun psykiatria hankkii ostopalveluna psykoterapiapalveluja turkulaisille. Psykoterapian tarvetta ja vaikuttavuutta arvioivat poliklinikoiden erikoislääkärit. Ostopalvelupäätökset tekee tulossyksikköjohtaja.

KELA:n harkinnanvarainen kuntoutuspsykoterapia on ensisijainen vaihtoehto kriteerit täyttävillä potilaille. Psykoterapia-arvioita tehdään Turun psykiatrialla osana tutkimusta ja hoitoa sekä myös keskitettynä erityispalveluna. Potilas lähetetään psykoterapiaharkintaa varten normaali-käytännön mukaisesti keskitetyn lähetekäsittelyn kautta.

Yhteystiedot

Turun psykiatria

tulosyksikköjohtaja, ylilääkäri Jyrki Heikkilä, puh. 266 2504

lasten- ja nuorten psykiatrian ylilääkäri Raili Svartsjö, puh. 266 1189

aikuisten avohoitopsykiatrian ylilääkäri Taina Äärelä, puh. 266 2430

aikuisten psykoosin hoidon ylilääkäri Teija Nummelin, puh. 266 2507

aikuisten intensiivisen avohoidon ylilääkäri, puh. 266 0713

aikuisten psykoosin kuntoutuksen ylilääkäri Päivi Tuomainen, puh. 266 2515

geropsykiatrian ylilääkäri Tomi Lindholm, puh. 266 2480

Päihdeongelman hoito

Alaikäiset

PTH: Päihteidenkäytön puheeksiotto, testaus tai arviointi
(Nuoren päihdemittari -lomake & toimintakaavio)

↓

OMA Lasten ja nuorten poliklinikan Nuorisopoliklinikka

ESH:

↓ ↓

MUU Turun Nuorisoasema Lastensuojelulaitokset

HOITO: (16-24-vuotiaat)

Raskaana olevat ja vastikään synnyttäneet

PTH: Päihteidenkäytön puheeksiotto, testaus tai arviointi
(Tweak)

↓

TYKS: HAL (huumeet, alkoholi, lääkkeet)-poliklinikka

MUU ↓

HOITO: Ensikoti Pinja, avopalveluyksikkö Olivia

Aikuiset opioidiriippuvaiset

PTH: Alustava hoitotarpeen arvio
(Opioidiriippuvaisen potilaan korvaushoidontarpeen
arviointi terveysasemalla)

↓

TYKS: Tarkka arvio TYKS:in addiktiopoliklinikka

↓

OMA Hoidon aloitus: Turun psykiatrian korvaushoitopoliklinikka

ESH:

Mikäli on kysymys opioidiriippuvaisaen vieroitushoidon tarpeesta, tehdään tarkka arvio ja hoidon toteutus omassa erikoissairaanhoidossa (Turun psykiatrian päihdepoliklinikka).

Aikuiset alkoholiriippuvaiset, lääkeriippuvaiset, muut huumausaineriippuvaiset

PTH: Päihteidenkäytön puheeksiotto, testaus tai arviointi
(AUDIT-testi, Turkupasi)

↓ ↓ ↓ ↓

MUU Nuorisoasema A-klinikka Katkaisuhuoltoasema Päihdehoitolaitokset

HOITO: (16-24 v.)

Maksusitoumukset, asumispalvelut, päihdehuollon palvelut: konsultoi asiakkaan postipiiriin muista sosiaalitoimistoa

Delirium

- hoidetaan Turun psykiatrian osastolla A3.
- tarkempi ohje terveyskeskuslääkärille Netkussa

<http://netku.turku.fi/Public/default.aspx?contentid=23503> (Liite 2)

Päihde- ja mielenterveysongelmaisen akuuttihoito tapahtuu pääsääntöisesti perusterveydenhuollossa. Mikäli päihtyneellä todetaan sellainen vakava mielenterveyden häiriö (koskee myös vakavaa itsemurhavaaraa), joka kokonaistilanne huomioiden edellyttää psykiatrista osastohoittoa, hoito tapahtuu asianmukaisella Turun psykiatrian osastolla.

Yhteystiedot:

Turun A-klinikka
Brahenkatu 12 a, 20100 Turku
Keskus ja ajanvaraus puh. 040 688 3333
Johtaja Arja Hirvonen

Turun A-klinikka on avohoitopoliklinikka päihdeongelmaisille ja heidän läheisilleen. A-klinikalle voi hakeutua myös muissa riippuvuusongelmissa, esim. peli-, netti-, yms. ongelmat. Hoito on turkulaiselle asiakkaalle maksuton. A-klinikalle voi hakeutua hoitoon varaamalla ajan puhelimitse tai suoraan A-klinikalta. Lähetettä ei tarvita.

Katkaisuhoitoasema
Vähäheikkiläntie 3, 20700 Turku
Ajanvaraus ja keskus puh. 040 673 5571
Johtaja Marja Niskasaari

Katkaisuhoitoasema on Turun A-klinikkatoimen alainen 22-paikkainen yli 18-vuotiaille tarkoitettu hoitolaitos. Hoidon tavoitteena on päihdekierteen katkaisu, vieroitusoireiden hoitaminen ja jatkohoidon suunnittelu. Hoitojakson pituus on yksilöllinen, noin 3 - 9 vuorokautta. Lääke- ja huumevieroituksessa hoitoaika on yleensä 14 vuorokautta. Hoitoon hakeudutaan puhelimitse sunnuntaista torstaihin klo 10.00 lähtien. Paikkavaraus ei edellytä lääkärin lähetettä. Asiakkaan omavastuuosuus hoidosta on 26 €/ vrk.

Nuorisoasema
Yliopistonkatu 34, 2. kerros, 20100 Turku
Ajanvaraus ja keskus puh. 040 673 5528
Vastaava sosiaaliterapeutti Seija Ryyänen

Turun nuorisoasema on Turun A-klinikkatoimen alainen avohoitopoliklinikka, joka on tarkoitettu 16–24-vuotiaille päihteitä käyttäville tai muista riippuvuusongelmista kärsiville nuorille ja heidän perheilleen. Hoito on turkulaiselle asiakkaalle maksuton. Lähetettä ei tarvita.

Turun päihdepsykiatrian yksikkö
Kunnallissairaalanatie 20, talo 4 A, pohjakerros, 20710 Turku
Päihdepsykiatrian poliklinikka puh 2662444
Korvaushoitopoliklinikka puh 2660520
Päihdeosasto (A3) puh. 2662460

Päihdepsykiatrian yksikkö kuuluu Turun kaupungin terveystoimen psykiatrian tulosalueen ai-

kuispsykiatrian palveluihin. Yksikön muodostavat päihdepsykiatrian poliklinikka, päihdepsykiatrian osasto A3 sekä korvaushoitopoliklinikka. Päihdepsykiatrian poliklinikalla tehdään päihteiden käyttäjien hoidon tarpeen arviointia sekä hoito- ja jatkohoitosuunnitelmia. Osasto A3 on 12-paikkainen suljettu psykiatrinen osasto, jonka tehtävänä on tutkia ja hoitaa vakavista mielenterveys- ja päihderiippuvuusongelmista kärsiviä potilaita. Korvaushoitopoliklinikalla toteutetaan opioidiriippuvaisten korvaus- ja ylläpitohoitoa.

Erityissosiaalitoimisto (asunnottomille turkulaisille)
Johtava sosiaalityöntekijä, Marja Suviala, puh. 262 6111

Terveysneuvontapiste Milli
Terveystoimen ylläpitämä neuvontapiste suonensisäisiä huumeita käyttäville
Aninkaistenkatu 10 B. Aukioloajat: ma ja to klo 12–18, ti ja pe klo 12–16. Ke suljettu.
Puh. 266 2470

TYKS:in HAL-poliklinikka
Kiinamyllynkatu 4 - 8, 20521 Turku
Psykiatrinen hoitaja Raija Laine, puh. 313 0000 (keskus)

HAL-poliklinikka on tarkoitettu kaikille raskaana oleville nykyisille ja entisille päihteiden väärinkäyttäjille. HAL= huumausaineet, lääkkeet, alkoholi
Lääkärin lähete tarvitaan.

Ensikoti Pinja
Pirttilähteenkatu 25, 20320 Turku
Johtaja Anne Stormbom, puh. 02-2781 200, 050-538 35 11

Ensikoti Pinja on Turun ensi- ja turvakoti ry:n ylläpitämä päihdeongelmien hoitoon erikoistunut 5-paikkainen kodinomainen kuntoutusyhteisö raskaana oleville tai vastikään synnyttäneille naisille ja heidän lapsilleen. Asiakas tarvitsee hoitoa varten maksusitoumuksen (sosiaalikeskuksesta).

Ensikoti Pinjan avopalveluyksikkö Olivia
Sairashuoneenkatu 6 A 1, 20100 Turku
Vastaava sosiaalityöntekijä Maija Halonen, puh. 050 3799 400

Turun ensi ja turvakoti ry:n ylläpitämä avopalveluyksikkö Olivia tarjoaa vauvalähtöistä päihdekuntoutusta raskaana oleville päihteitä käyttäville naisille ja alle 3-vuotiaiden lasten perheille. Kuntoutus on tiivistä, perhekohtaisesti räätälöityä hoitoa sisältäen kotiin tehtävää työtä, ryhmäkäyntejä, omaohjaajakeskusteluja tai kehollisia hoitoja tarpeen mukaan. Olivia on lastensuojeluyksikkö, ja kuntoutusjaksoon tarvitaan sosiaalitoimen maksusitoumus. Oliviaan ohjataan asiakkaita Tyksin addiktiopoliilta, Turun kaupunginsairaalan päihdepsykiatriselta poliklinikalta ja sosiaalitoimesta, lähinnä lastensuojelusta suoraan.

Lasten ja nuorten poliklinikan Nuorisopoliklinikka
Itäinen Pitkätie 30, 20100 Turku
Lääkäri Minna Aromaa
Sairaanhoitaja Anne Järvenpää, p. 266 0974
Sairaanhoitaja Terhi Toivonen, p. 266 1185
puhelinaika ma–pe klo 11.00–11.30
(Lasten ja nuorten pkl:n toimisto p. 266 1155)

Lasten ja nuorten poliklinikan Nuorisopoliklinikka on alle 18-vuotiaille turkulaisille tarkoitettu ns. matalan kynnyksen hoitopaikka. Kirjallinen lähete suositeltava, mutta myös puhelinsoitto riittää

lähetteeksi.

Lasten ja nuorten psykiatrian poliklinikat
Rauhankatu 14 b A, 20100 Turku
Lasten psykiatrian poliklinikka puh. 266 0270
Nuorten psykiatrian poliklinikka puh. 266 0280

Jos lapsen tai nuoren päihdeohjelmaan liittyy erityisesti mielenterveyden ongelmia ja lääkäri arvioi henkilön tarvitsevan erikoissairaanhoidoa, hän tekee lähetteen lasten tai nuorten psykiatrian poliklinikalle. Lasten psykiatrian poliklinikka vastaa 0-12-vuotiaiden lasten psykiatrisesta avohoidosta. Nuorten psykiatrian poliklinikka vastaa 13-18-vuotiaiden nuorten psykiatrisesta avohoidosta.

Silmätaudit

Perusterveydenhuollossa hoidettavat potilaat

- silmän sidekalvontulehdukset
- sidekalvo- ja sarveiskalvoroskat
- sarveiskalvonaarmut
- sähköhitsaajan UV-valon aiheuttama sarveiskalvovika

Oman erikoissairaanhoidon konsultointiohjeet

Ajanvarauspotilaista kirjallinen lähete.

Ei-kiireellisistä päivystyspotilaista soitto
arkisin klo 8–15 TKS:n silmätautien pkl:lle (p. 266 2643).
arkisin klo 15–8 ja pyhäpäivinä TYKS:n silmätautien pkl:lle (p. 313 1520).

Kiireellistä hoitoa vaativista päivystyspotilaista soitto
kaikkina vuorokaudenaikoina TYKS:n silmätautien pkl:lle (p. 313 1520)

Omassa erikoissairaanhoidossa hoidettavat potilaat

Ajanvarauspotilaat

- 0-10-vuotiaiden lasten karsastus ja heikkonäköisyys
- alle 8-v koululaisten lakisääteinen näöntutkimus kouluterveydenhoitajan tai lääkärin läheteellä
- yli 8-v koululaisten näöntutkimus ensisijaisesti optikolle, optikko lähettää tarv. Silmäpkl:lle
- diabeetikoiden retinopatian seulonta, seuranta ja hoito
- kaihipotilaiden operaatioarvio
- glaukoomapotilaiden seuranta ja hoito
- silmänseudun pienkirurgiset toimenpiteet
- muu lähettävän lääkärin tarpeelliseksi katsoma silmälääkärin konsultaatio

Päivystyspotilaat arkisin klo 8–15

- iskuvamma
-

- leikattuun silmään ilmaantunut särky tai näön äkillinen lievä heikkeneminen
- äkillinen värikalvontulehdus
- sarveiskalvontulehdus tai sarveiskalvolle roskan poiston jälkeen jäänyt ruoste
- muu lähettävän lääkärin tarpeelliseksi katsoma päivystystapaus

Suoraan TYKS:in lähetettävät potilaat

Päivystyspotilaat arkisin klo 15–8 sekä pyhäpäivinä

- iskuvamma
- leikattuun silmään ilmaantunut särky tai näön äkillinen lievä heikkeneminen
- äkillinen värikalvontulehdus
- sarveiskalvontulehdus tai sarveiskalvolle roskan poiston jälkeen jäänyt ruoste
- muu lähettävän lääkärin tarpeelliseksi katsoma päivystystapaus

Kiireellistä hoitoa vaativat päivystyspotilaat kaikkina vuorokaudenaikoina

- voimakas silmäsärky
- epäily silmän puhkeamisesta
- vaikeat silmäluomivammat
- paha silmän syövytysvamma (ensiapu paikan päällä!)
- verenvuoto silmän etukammiossa
- äkillinen ahdaskulmaglaukoomakohtaus
- äkillinen näön menetys

Diabetes-silmätaudit

Mikäli diabeetikko ei ole säännöllisessä silmälääkärin seurannassa, ohjataan hänet silmänpohjaseulakuvaukseen TKS:n silmätautien poliklinikalle. Seulakuvaustulos ja seuraava suositeltu kuvausaika on luettavissa Pegasoksen SIL-sivulta. Tarvittaessa potilas saa kuvauksen perusteella kutsun silmälääkärin tutkimukseen.

Diabeettinen retinopatia, katso hoitoreitit.

Merkittävää retinopatiaa sairastavat diabeetikot otetaan TKS:n silmälääkärin pysyvään vastaanottoseurantaan.

Ensimmäistä käyntikertaa varten laaditaan lähete, josta käy ilmi diabetestyyppi, sairastumisvuosi, hoitotasapaino, lääkitys, riskitekijät (hypertonia, nefropatia, hyperkolesterolemia, tupakointi), aiemmat silmänsairaudet ja -hoidot sekä mahdolliset silmäoireet.

Sisätaudit

Oma erikoissairaanhoido

Sisätautipoliklinikka

- ajanvarauspkl, lähete tarvitaan
- ei päivystyspotilaita
- aikuispotilaat, joiden ongelma ei ole päivystyksellinen, lähetetään sisätautiongelmissa ensisijaisesti omaan erikoissairaanhoidoon
- erikoisalaja ja -toimintoja:
 - yleissisätaudit
 - kardiologia
 - reumatologia
 - hematologia
 - neurologia
 - muistihäiriöpkl
 - gastroenterologia, endoskopia
 - nefrologia
 - geriatria

Konsultaatiot

- sähköinen Pegasoskonsultaatio suositeltava
- puhelinkonsultaatiot päivittäin klo 11–11.30, 14–14.30, p. 2662060

Sairaalahoito (Turun Kaupunginsairaala)

Perustason erikoissairaanhoidoa tarvitsevat potilaat hoidetaan pääsääntöisesti Turun Kaupunginsairaalassa.

Päivystysaikana Turun kaupungin sairaalan päivystävä lääkäri päättää terveysasemilta, päivystyspoliklinikoilta (TK/TYKS) tai yksityisiltä lääkäriasemilta tulevien päivystyspotilaiden sairaalaan otosta, p. 044 9073411.

Turun Kaupunginsairaalassa hoidettavia potilasryhmiä

- yli 40-vuotiaiden diabetes, diabetes, aikuiset
 - infektiot
 - sydämen vajaatoiminta
 - sepelvaltimotauti, sepelvaltimotauti, krooninen ja sepelvaltimotautikohtaus
 - eteisvärinä
 - anemiatutkimukset ja hoito
 - IBD
 - iäkkäät monisairaat, jotka tarvitsevat moniammatillista arviota
 - kuntoutuspotilaat (ortopediset, neurologiset ja reumapotilaat)
 - Parkinsonin tauti
 - muistihäiriöt
-

TYKS:ssä hoidettavia potilasryhmiä

- tajunnan tason lasku, milloin ei epäillä neurologista syytä
- diabeteksen akuutit komplikaatiot
- diabeteksen elinkomplikaatiot mm. jalkakomplikaatiot ja vaikea neuropatia
- useimmat insuliinipumppupotilaat
- sydänverisuonitautipotilaat, jotka tarvitsevat tehostettua seurantaa tai joille harkitaan operatiivisia toimenpiteitä
- vaikeat veritaudit
- dialyysipotilaat vaikeaa munuaisvajaatoimintaa sairastavat (GFR alle 30ml/min) ja vaskuliittipotilaat, joilla on solusalpaajalääkitys munuaistautiin
- erityisvaativa endokrinologia
- diagnostisesti ja hoidollisesti vaativat infektiot
- hoidollisesti tai diagnostisesti vaikeat maksaongelmat ja G-I-kanavan sairaudet
- vaikeahoitoinen IBD nuorilla

Yhteystiedot

TKS:n sisätautisairaala: vs. ylilääkäri Maaria Seppälä, puh. 269 2000

TYKS: Osastonylilääkäri Heimo Nurmi, puh. 313 0000

Fysiatria ja muu lääkinällinen kuntoutus

Fysiatrian erikoislääkärikonsultaatiot

Pääsääntöisesti potilaat lähetetään Turun sosiaali- ja terveystoimen Lääkinällisen kuntoutuksen erikoislääkäreille.

Fysiatriin konsultaatioon TYKS:n fysiatrian pkl:lle lähetetään erityistason tutkimuksia vaativat potilaat, harvinaisiin sairauksiin liittyvät toimintakyvyn häiriöt sekä vaikeat funktionaaliset vauriot.

Lähetteet Pegasos-erikoisalatunnukselle: 96E

Lääkinällisen kuntoutuksen terapiat

Fysio-, toiminta- ja puheterapiaa potilas saa pääasiassa Turun sosiaali- ja terveystoimen kuntoutusyksiköissä. Joissakin tapauksissa voidaan kuntoutustyöryhmäkäsittelyn jälkeen järjestää terapia Turun sosiaali- ja terveystoimen ostopalveluna.

Vaikeavammaisten alle 65-vuotiaiden potilaiden kuntoutuksen toteuttaminen kuuluu Kelalle ja yli 65-vuotiaiden jatkohoito ja seuranta sosiaali- ja terveystoimelle.

Fysioterapia

Fysioterapian tavoitteena on ylläpitää ja parantaa toimintakykyä ja liikkumista yksilö- ja/tai ryhmätoimintana.

Fysioterapia toteutetaan yksilöllisen suunnitelman mukaisesti. Tarvittaessa tehdään kotikäyntejä, joilla arvioidaan potilaan selviytymistä, huomioidaan kaatumisriskit sekä arvioidaan mahdolliset asunnonmuutostyö- ja apuvälinetarpeet.

Fysioterapiapalveluihin tarvitaan sosiaali- ja terveystoimen lääkärin lähete.

Lähetteet Pegasos-erikoisalatunnukselle:
92P avo- ja kotihoidon potilaat
92S vuodeosastojen potilaat
92K ympärivuorokautisen hoidon potilaat

Puheterapia

Puheterapian tarkoituksena on poistaa, lieventää ja ehkäistä kommunikaatiohäiriöitä ja niihin liittyviä vuorovaikutuksen ongelmia sekä suun alueen lihaksiston motorisia toimintahäiriöitä. Puheterapiassa arvioidaan puhe-, ääni-, kieli-, kommunikaatio- tai syömis/nielemishäiriön laatu ja vaikeusaste. Asiakas ohjataan tarvittaessa jatkotutkimuksiin. Asiakkaan omaisia ja tarvittaessa myös muuta asiakkaan hoitoon osallistuvaa henkilökuntaa ohjataan häiriöihin liittyvissä asioissa.

Työkäisten ja vanhusten osalta lähetteen puheterapiaan tekee sosiaali- ja terveystoimen lääkäri (terveysasemat, sairaalahoito). Joissakin tapauksissa myös TYKS:n lääkärin lähete käy.

Lähetteet Pegasos-erikoisalatunnukselle:
91A polikliiniset aikaispotilaat
91S vuodeosastojen potilaat

Toimintaterapia

Toimintaterapeutit arvioivat asiakkaan kykyä ja mahdollisuuksia toimia arjessaan omassa toimintaympäristössään. Arvioinnin pohjalta suunnitellaan terapiaa tai apuvälinepalvelu sekä annetaan ohjausta tai neuvontaa.

Lähetteet Pegasos-erikoisalatunnukselle:
92T avo- ja kotihoidon potilaat
92O vuodeosastojen potilaat

Apuvälineet

Apuvälinelainaamosta lainataan kotona tai kodinomaisissa palveluyksiköissä asuville turkulaisille liikkumisen, peseytymisen ja WC-toimintojen apuvälineitä sekä muita kotona mahdollisesti tarvittavia päivittäisten toimintojen apuvälineitä.

Apuvälinetarpeen voi todeta ja aloitteen apuvälineen hankkimiseksi voi tehdä henkilö itse, hänen läheisensä tai sosiaali- tai terveystoimen työntekijä. Kun apuvälinetarve on ilmennyt asiakas voi ottaa puhelimitse yhteyttä suoraan apuvälinelainaamoon.

Jos asiakkaan toimintakyvyssä, apuvälinetarpeessa tai apuvälineen käytössä on selviteltävää, terapeutti tekee arvioinnin, johon sisältyy apuvälineiden sovitusta ja kokeilu. Arviointikäynti edellyttää ajanvarausta.

Yksilöllisten apuvälineiden, kuten esim. aktiivipyörätuoli, hankkimista varten tarvitaan terveystoimen lääkärin tekemä lähete ja/tai oman terveysaseman fysio- tai toimintaterapeutin arvio, joka tehdään tarvittaessa asiakkaan kotona.

Lähetteet Pegasos-erikoisalatunnukselle:
92A apuvälinekonsultaatiot apuvälineyksikön fysio- ja toimintaterapeutille
93K ostopalvelulähete yksilöllistä apuvälinettä varten

Erityisapuvälineet

Mikäli asiakas tarvitsee erityistä asiantuntijuutta vaativia apuvälineitä (esim. sähköpyörätuoli, kommunikaatioapuväline) hoitava lääkäri tekee terapeutin suosituksen mukaisesti näistä lähetteen TYKS:n Apuvälinekeskukseen.

Lähetteet Pegasos-erikoisalatunnukselle:
99K Apuvälinekeskus, TYKS

Apuvälineteknikko

Terveyskeskuslääkäri voi kroonisen/pitkittyneen vaivan tai vamman vuoksi tehdä lähetteen apuvälineteknikolle.

Apuvälineteknikon palvelut:

- raajaproteesien hankkiminen, uusiminen ja korjaaminen sekä proteesin pukemisen opetus
- tukiliivin valinta, sovitus ja seuranta
- alaraajaortoosien suunnittelu, sovitus ja seuranta
- ortopedisten jalkineiden suunnittelu ja seuranta
- tukipohjalliset ja jalkavuoteet; lattajalkoihin asiakas hankkii tukipohjalliset itse.

Yllämainitut apuvälineet arvioidaan aina yksilöllisesti. Suunnittelu- ja sovituskäynnit ainoastaan ajanvarauksella.

Apuvälineteknikon vastaanotolle pääsemiseksi tarvitaan aina terveystoimen lääkärin lähete. Läheteessä tulee olla asiakkaan diagnoosit ja pitkittynyt ongelma, minä vuoksi apuvälineteknikon (tukiliivipyynnöissä apuvälineyksikön fysioterapeutin) konsultaatiota pyydetään. Apuvälineteknikko ei palvele akuuttisairaanhoidoa.

Lähetteet Pegasos-erikoisalatunnukselle: 92A

Suun terveydenhuolto

Päivystys

Kiireellinen ensiapuluonteinen hammashoito arkisin on keskitetty terveyskeskuksen hammaslääkäripäivystykseen, os. Lemminkäisenkatu 2, 1. krs.
Ajanvaraus puh 02 266 0670

VSSHP: n päivystys viikonloppuisin ja arkipyhinä toimii samassa osoitteessa.
Ajanvaraus puh 313 1564 klo 9.00–10.30

Perushammashoito

Alle 18- vuotiaiden perushammashoito tapahtuu kotiosoitteen mukaisessa hammashoitolassa. Muun väestön hammashoitoa tehdään kaikissa hammashoitoloissa.
Ajanvaraus puh 02 266 0644 suun terveydenhuollon ajanvarauskeskuksesta, jossa puhelimitse tehdään hoidon tarpeen arvio.

Erikoishammashoito

Tk- hammaslääkäri lähettää erikoishammaslääkärin konsultaatiota tai -hoitoa vaativat potilaat terveyskeskuksen erikoishammaslääkärille.
Ehl lähettää tarvittaessa potilaan hoitoon TYKS: n suusairauksien klinikalle.

Lääkärin lähete suun terveydenhuoltoon

Lääkärin konsultaatiopyynnot tai lähetteet hammashoitoon postitse osoitteella:
EHL Marina Merne-Grafström
Keskushammashoitola
Luolavuorentie 2

Huom! Ei Pegasos-postia, koska se ei näy suun terveydenhuollossa!

Kiireelliset traumat

Kiireellisissä päivystystapauksissa (leukamurtumat, suun alueen monivammapotilaat) potilaan voi lähettää suoraan TYKS: n suusairauksien klinikalle

Syöpätaudit

Erikoislääkärikonsultaatiot ja polikliininen erikoislääkäritasoinen hoito

Erikoislääkäritasoinen hoito ja konsultaatiot tapahtuvat TYKS:n onkologian klinikalla.

Potilas siirtyy hoidon tai konsultaatioiden jälkeen lähettävän lääkärin tai omalääkärin/terveysaseman hoitoon.

Sairaalahoito

Aktiivista onkologista hoitoa tarvitsevat ja raskaiden hoitojen jälkitarkastukset kuuluvat TYKS:n onkologian klinikkaan.

Seurannan kannalta välttämättömät syöpäpotilaiden jälkitarkastukset tapahtuvat onkologian klinikalla. Muut määräaikaisten jälkitarkastukset tapahtuvat Turun kaupungin sisätautisairaalan poliklinikalla ja terveysasemilla.

Kun aktiivihoidon on loppunut, tulee jatkohoito järjestää potilaan kunnosta riippuen terveysasemalla tai kotihoitoon turvin. Laitossaattohoitoa voidaan toteuttaa ostopalvelusopimuksella tai kaupungin omilla vuodeosastoilla.

Ostopalvelusopimuksella voidaan toteuttaa kotisaattohoitona Kotisairaala Luotsin tai laitossaattohoitona Syöpäsäätiön Karinakodin tai Hoivasairaala Mehiläisen kanssa. Yhteyshenkilönä toimii Vanhuspalveluiden ylilääkäri.

TYKS:n osalta asioiden välityshenkilöinä toimivat kotiutushoitajat ja omassa toiminnassa sairanhoidon henkilökunnan edustaja voi ottaa yhteyttä.

Vanhuspalvelut , ylilääkäri Heikki Alanko puh 6226300 tai sisäisellä lyhytvalinnalla 1825

Perusterveydehuolto: vastaava lääkäri Anne Santalahti, puh. 266 2954

TYKS onkologian klinikka: ylilääkäri Seppo Pyrhönen, puh. 3131800

Tartuntataudit

Infektio- ja tartuntatauti poliklinikka kuuluu TYKS:n sisätautiin klinikkaan ja tilat ovat sisätautiin poliklinikan yhteydessä (020/83). Terveyskeskuksen tartuntatautiin vastaavana terveyskeskuslääkärinä toimii lääkäri Jane Marttila. Hygieniahoidtajana on Niina Nurmi.

Erikoislääkärikonsultaatiot

Erikoislääkäritasoinen hoito ja konsultaatiot tapahtuvat TYKS:ssa tartuntatautiin poliklinikalla. Potilas siirtyy hoidon tai konsultaatiokäyntien (2-3) jälkeen lähettävän lääkärin tai terveysaseman hoitoon.

Sairaalahoito

Tartuntatautiin osastohoitoon TYKS:aan ohjataan

- eristystä vaativat infektiot
 - yleisvaaralliset, sairaalahoitoa vaativat infektiot
-

- HIV-infektiot
- ongelmalliset infektiot selvittelyt ja hoidot
- muut infektiot tilanteen niin vaatiessa
- tuberkuloosi

Turun kaupungin sisätautisairaalassa hoidetaan tavalliset infektiot, kuten keuhkokuumeet, virtsatieinfektiot ja haavainfektiot, silloin kun ne eivät välittömästi uhkaa potilaan henkeä.

Ruokamyrkytys epidemioiden selvittäminen

Sosiaali- ja terveysministeriön edellyttämään ruokamyrkytyksen selvitystyöryhmään kuuluvat johtava hygieenikko, infektiotaudeista vastaava lääkäri Jane Marttila, tartuntatautien terveydenhoitaja Raija Viitanen sekä kyseisen piirin terveystarkastaja.

Tartuntatautien valvonta

Tartuntatautien valvonnassa (Luolavuorentie 2, 2 krs) hoidetaan keskitetysti lähinnä tartuntatautilain edellyttämiä tehtäviä, kuten yleisvaarallisten tartuntatautien (mm. salmonelloosit, tuberkuloosikontaktit) selvittelyt, neuvonta, hoito- ja mahdolliset eristystoimenpiteet.

Tartuntatauteihin liittyvää neuvontaa sekä asiakkaat että terveystoimen työntekijät saavat puhelimitse tartuntatautihoitajalta, puh. 266 1143 tai -lääkäriltä, puh. 266 2956.

Infektioiden torjuntatyö osastoilla/laitoksissa

Ohjeistuksia annetaan mm. noro-, influenssa-, MRSA-, ESBL-, syyhy-, Clostridium -epidemioissa.

Oh, hygieniahoitaja, Niina Nurmi, puh. 266 2232

Hygieniahoitaja, Marjo Haapasaari, puh. 266 2238

Hygieniahoitaja Julie Fagerström, puh. 266 2236

Rokotustoiminta

Lasten- ja nuorten rokotustoiminnan vastuuhenkilönä toimii Turun terveyskeskuksessa ylilääkäri Hannele Kallio ja aikuisten rokotustoimen vastuuhenkilö on tartuntataudeista vastaava lääkäri Jane Marttila.

Matkailijoiden rokotusneuvontaa annetaan puhelimitse maanantaisin klo 8.30–11.30 ja perjantaisin klo 9.00–11.00 numerosta 040 837 3494.

Aikuisten tarvitsemia perusrokotuksia annetaan sairaanhoitajien vastaanotoilla omilla terveysasemilla ja lapsille rokotuksia annetaan terveydenhoitajien vastaanotoilla lastenneuvoloissa ja kouluissa.

Yhteystiedot

Tartuntataudeista vastaava lääkäri Jane Marttila, puh. 266 2956 / 040-595 3682, Pegasos:

JAMART

Tartuntatautihoitaja puh. 266 1143

Ruokamyrkytys-epidemioiden selvittäminen

Sosiaali- ja terveysministeriön edellyttämään ruokamyrkytyksen selvitystyöryhmään kuuluvat johtava hygieenikko Liisa Palmu, tartuntataudeista vastaava lääkäri Jane Marttila, tartuntatautihoitaja sekä kyseisen piirin terveystarkastaja.

Erikoislääkärikonsultaatiot: Infektiotaudit

Turun kaupungin sisätautisairaalassa hoidetaan tavalliset infektiot, kuten keuhkokuumeet, virtsatieinfektiot ja haavainfektiot, silloin kun ne eivät välittömästi uhkaa potilaan henkeä.

Erikoislääkäritasoinen hoito ja konsultaatiot tapahtuvat TYKS:ssa infektiotautien poliklinikalla.

Sairaalahoito

Infektiotautien osastohoitoon TYKS:aan ohjataan

- yleisvaaralliset, sairaalahoitoa vaativat infektiot
- HIV-infektiot
- ongelmalliset infektiot selvittelyt ja hoidot
- muut infektiot, tilanteen niin vaatiessa

(<http://hoitoreitit.vsshp.fi>), tuberkuloosi (päivitys kesken)

Ulkomaalaistoimisto

Ulkomaalaistoimisto antaa terveydenhuollon palveluja kiintiöpakolaisille ja perheen yhdistämisen kautta saapuneille noin kolmen vuoden ajan maahantulosta. Lisäksi ulkomaalaistoimisto hoitaa Inkerin paluumuuttajien terveystarkastukset ja antaa itsenäisesti kuntaan muuttaneille hoitoa, ohjausta ja neuvontaa kotouttamislain velvoitteiden mukaisesti. Terveyden- ja sairaanhoitopalvelut SPR:n vastaanottokeskuksen turvapaikanhakijoille.

Terveysaseman ajanvarausvastaanotto ma-to klo 8.30–16.00 ja pe klo 8.30–14.00
Akuuttivastaanotto joka päivä klo 9.00–14.00

Rauhankatu 14 B, puh. 262 6303

Ruotsinkielistä palvelua antavat hoitopaikat

Perusterveydenhuolto

Terveysasemat: Ruotsinkielinen palvelu on keskitetty Mäntymäki 2 terveysasemalle Luolavuorentie 2. ruotsinkielinen ajanvarausnumero (02) 2662738.

Äitiysneuvola: Ruotsinkielinen neuvolatoiminta koko kaupungin alueelta on keskitetty Ruotsinkieliseen äitiysneuvolaan, osoite Luolavuorentie 2, puhelin (02) 2662629.

Lastenneuvola: Ruotsinkielinen neuvolatoiminta on keskitetty koko kaupungin alueelta Ruotsinkieliseen lastenneuvolaan, osoite Luolavuorentie 2, puhelin (02) 2662632.

Kuntoutumispalvelut

Fysioterapia-, toimintaterapia-, puheterapia- ja apuvälinelainaamon palveluita saatavilla ruotsin kielellä.

Psykologitoiminta

Psykologipalveluita on saatavilla ruotsin kielellä.

Kasvatus- ja perheneuvola

Palveluita on tarjolla myös ruotsiksi.

Erikoissairaanhoito

Turun kaupungin erikoissairaanhoito

Tarkista osastolta/poliklinikalta onko ruotsinkielistä palvelua saatavilla

Turunmaan sairaala

Käyntiosoite: Kaskenkatu 13
Postiosoite: PL 663, 20701 TURKU
Puhelinnumero: (02) 314 6000
Fax: (02) 314 6100
Potilaskertomusarkisto
Puhelin: (02) 314 6201

Poliklinikat: Sisätaudit, kirurgia, keuhkotaudit, gynekologia, lastentaudit, silmätaudit, korva-
nenä- ja kurkkutaudit,
fysiatria

Osastot: Sisätautien osasto, kirurgian ja gynekologian osasto, päiväosasto, leikkausosasto

Turunmaan sairaala: psykiatrinen yksikkö
Vapparintie 15
21600 PARAINEN
Puhelinnumero: (02) 314 6530

Psykiatrian yksikkö: Vuodeosasto, aikuispoliklinikka, lasten- ja nuorten poliklinikka, kuntoutus

Folkhälsans tonårspoliklinik

Kaskenkatu 13 A 4 (samassa talossa kuin Turunmaan sairaala)
20701 Turku

Johanna Herrala, psykologi
Puh. 02 536 9706

Jessica Södergård, psykologi
Puh. 02 536 9708

Poliklinikka nuorille, nuorille aikuisilla ja perheille.
Yleislääkäri, psykologi, perhe- ja pariterapia, puheterapia, musiikkiterapia, psykoterapia

Folkhälsanin kotipalvelu Turussa

Nahkurinkatu 5, 20100 Turku
Johtava kodinhoitaja Merja Leino-Siikarla puh. 044 788 5969.

Päihdeongelman hoito

Pixnekliniken

Pixnekliniken on ainoa hoitoyhteisö, joka antaa ruotsinkielisille päihderiippuvaisille (lähinnä alkoholisteille) palvelua äidinkielellä. Klinikka palvelee sekä miehiä että naisia

Yhteystiedot:

Pixnevägen 3, 66100 Malax
Tfn: 0247 431 694
Bil tfn: 0247 431 695
Föreståndaren: 0247 431 693
Fax: 0247 431 532
Email: pixnekliniken@pp.malax.fi

Tolvis Center

Tolvis Center on kuntoutuskoti ruotsinkielisille naisille ja miehille, jotka ovat 18-vuotiaita tai vanhempia ja joilla on alkoholi-, huume-, lääke- ja peliriippuvuus. Tolvis Center vastaanottaa myös ns. kaksoisdiagnoosiasiakkaita, jotka tarvitsevat hoitoa sekä päihderiippuvuuden että mielenterveyshäiriön takia..

Yhteystiedot:

Strandvägen 1580
66100 Malax
Finland

Telefon: 06-3478055, 044-3478055.

Liitteet

Liite 1, ohje perusterveydenhuollon ostopalveluerikoislääkärikonsultaatioista

Perusterveydenhuollon ostopalveluohje alk. 1.11.2010

tarkistettu 1.5.2012

Erikoislääkäreiden ostopalvelut

Perusterveydenhuollon lääkäreillä on mahdollisuus lähettää potilaansa erikoislääkäreiden konsultaatioon (1-2 käyntikertaa). Edellytyksenä on, että ko. konsultaatio korvaa lähettämisen TYKSiin ja että lähetteessä on selkeä kysymyksenasettelu.

Lähetteet tehdään Pegasokseen sairaalalähetteinä. Lähetteessä tulee olla maininta, että lupa lähettämiseen on pyydetty terveysaseman vastaavalta lääkäriltä tai ylilääkäriltä ja tämän nimi. Sisätautien ja neurologian alan konsultaatioissa lähetteet lähetetään ensin talon omalle sisätautilääkärille tai neurologille, joka arvioi onko tarkoituksenmukaista tuottaa konsultaatio itse vai ostaa se ostopalveluna. Lähete tulostetaan ja varustetaan terveysaseman leimalla. Lähete toimii samalla maksusitoumuksena osto-palvelun tuottajalle. Lähetteessä oltava selkeästi sekä potilaan että lähettävän lääkärin yhteystiedot sekä riittävät esitiedot lääkityksineen ja aikaisempine tutkimustuloksineen. Lisäksi potilaalle annetaan mukaan tarvittavat röntgenkuvat (esim. ortopedi tarvitsee yleensä aina korkeintaan 6 kk vanhat naiivi-röntgenkuvat, jotta konsultaatiosta on hyötyä).

Oma terveysasema varaa potilaalle tutkimusajan puhelimitse. Potilas menee vastaanotolle terveyskeskuslääkärin alkuperäinen lähete mukanaan.

Potilas pääsee lääkärin vastaanotolle yhden (1) viikon sisällä ajanvarauksesta. Palveluntuottaja lähettää vastauksen lähettävälle lääkärille, mikäli lähetteessä ei muuta mainita. Palveluntuottaja toimittaa hoitopalautteen/epikriisin ja lausunnot yhden (1) viikon, työkykyarvioissa kahden (2) viikon kuluessa siitä kun potilas/asiakas on tullut vastaanotolle. Vastaus skannataan ao. erikoisan lehdelle. Mikäli tarvitaan toinen käynti, tämä ilmenee vastauksesta. Mahdollinen uusintakäynti varataan vain lähettävän lääkärin luvalla.

- ✓ Terveysaseman vastaavan lääkärin tai ylilääkärin nimi pitää olla mainittuna lähetteessä sen merkinä, että häneltä on pyydetty lupa lähettämiseen.
- ✓ Sisätautien ja neurologian lähetteissä pitää olla oman erikoissairaanhoidon sisätautilääkärin tai neurologin merkintä, että lähete on käsitelty omassa erikoissairaanhoidossa.
- ✓ Lähete tulostetaan ja leimataan aseman leimalla.
- ✓ Paperilähete faksataan ostopalvelupaikkaan ajanvarauksen jälkeen, sähköinen välittyy hyväksymisen yhteydessä.
- ✓ Asiakkaalle annetaan alkuperäinen lähete mukaan maksusitoumuksesi.

Yleisohje ajanvaraukseen:

- Asiakas tulee toimistoon varaamaan aikaa.
 - Hoitaja varaa ajan ostopalvelupaikasta soittamalla.
-

- Sen jälkeen lähete faksataan ko. paikkaan (faksatessa lähete osoitetaan vastaanottavalle lääkärille). Netkusta saa saatekirjeen pohjan (Lomakkeet → Aakkosellinen hakemisto → Faksisaate).
- Alkuperäinen lähete annetaan potilaalle mukaan. Ilman lähetettä asiakas joutuu itse maksamaan lääkärinpalkkiot.
- Erikoislääkärikonsultaation maksulappu (27,50 €/kerta) annetaan potilaalle mukaan.

LÄÄKÄRIASEMA PULSSI

paperinen sairaalalähete, hyväksyjä tulostaa, (ks. SAILAH-koodit alla)

Humalistonkatu 9–11, 20100 Turku
ajanvarauspuh. (02) 261 6300
faksi (02) 261 6650

Erikoislääkärin konsultaatioita on ostettu ajalle 1.11.10–31.12.2012.
Mahdollisesta optiosta vuoden 2013 loppuun päätetään v. 2012.

Erikoisalot (yliääkärin tai vastaavan lääkärin luvalla):

- **Gynekologia** (30) (Naistentaudit ja synnytykset)
- **Keuhkosairaudet** (80)
- **Kirurgia: ortopedia** (200)
- **Kirurgia: pienkirurgiset toimenpiteet**, lähinnä kasvojen ja kaulan alueen ihomuutosten poisto ja ihonalaisten muutosten poisto, jotka eivät onnistu terveysasemalla (20)
- **Korva-, nenä- ja kurkkutaudit** (55)
- **Lastenpsykiatria** (75)
- **Neuropsykologia** (71N)
- **Päihdelääketiede**, esim. ammattiautoilijoiden ajokorttiongelmät (70)

Tarvittaessa pyydetään VSSHP:n kuvantamiskeskusta siirtämään aikaisemmat röntgenkuvat (max 6 kk vanhat) Pulssiin sähköisesti.

Kirjallinen pyyntö kuvien siirtämisestä lähetetään faksi 803 2957 (313 2957)

Pyynnössä tulee ilmetä potilaan nimi ja henkilötunnus sekä milloin ja kenelle lääkärille potilas menee Pulssiin. Pyyntöä lähettävä hoitaja allekirjoittaa paperin (nimenselvennys), jolloin asiakkaan ei tarvitse allekirjoittaa pyyntöä.

MEHILÄINEN Oy

paperinen sairaalalähete, hyväksyjä tulostaa, (ks. SAILAH-koodit alla)

Kauppiaskatu 8, 20100 Turku
ajanvarauspuh. (02) 41400
faksi (02) 414 0360

Työkyvyn arviointipalvelut:

Lääkäriasema Mehiläinen Kupittaaan Asema

Joukahaisenkatu 6, 20520 Turku

ajanvarauspuh. (02) 414 0541 / tth Pirkko Mäkelä

faksi (02) 414 0360

Erikoislääkärin konsultaatioita on ostettu ajalle 1.11.10–31.12.2012.
Mahdollisesta optiosta vuoden 2013 loppuun päätetään v. 2012.

Erikoisalot (ylilääkärin tai vastaavan lääkärin luvalla):

- **Fysiatria** (96)
- **Sisätaudit** (10)
- **Työterveyshuolto**, vaikeat työkyvyn arvioinnit (95)

Tarvittaessa pyydetään VSSHP:n kuvantamiskeskusta siirtämään aikaisemmat röntgenkuvat (max. 6 kk vanhat) Mehiläiseen sähköisesti.

Kirjallinen pyyntö kuvien siirtämisestä lähetetään faksi 803 2957 (313 2957)

Pyynnössä tulee ilmetä potilaan nimi ja henkilötunnus sekä milloin ja kenelle lääkärille potilas menee Mehiläiseen. Pyyntöä lähettävä hoitaja allekirjoittaa paperin (nimenselvennys), jolloin asiakkaan ei tarvitse allekirjoittaa pyyntöä.

SUOMEN TERVEYSTALO Oy

paperinen sairaalalähete, hyväksyjä tulostaa, (ks. SAILAH-koodit alla)

Aninkaistenkatu 13, 20100 Turku
ajanvarauspuh. (030) 633 633
faksi (030) 633 3002

Erikoislääkärin konsultaatioita on ostettu ajalle 1.11.10–31.12.2012.
Mahdollisesta optiosta vuoden 2013 loppuun päätetään v. 2012.

Erikoisalot (ylilääkärin tai vastaavan lääkärin luvalla):

- **Ihotaudit**, (60) koskee vain työterveyshuoltoa, muut lähetetään Risto Oksmanille.
- **Radiologia: magneettitutkimukset**, tutkimuksensa perusteella erikoislääkärin suosittelemat MRI-tutkimukset **ylilääkärin luvalla**. Luvan saatuaan tk-lääkäri kirjoittaa rtg-lähetteen itse (ei sanella, koska lähete ei palaudu tarkistettavaksi vaan lähtee suoraan eteenpäin). Pegasokselta valitaan rtg-lähete, suorittavaksi röntgeniksi muutetaan **TERVET**.
- **Neurologia, työikäiset potilaat** (77), jos työikäinen potilas tarvitsee neurologin arvion, asiaa jouduttaa ja konsultaatiokustannuksia vähentää seuraavat esitutkimukset:

Aivoverenkiertohäiriö- ja muistihäiriöpotilas

Työkykyarviossa neuropsykologin tutkimus tehdään etukäteen päänsärkyklinikalla. Tutkimus tilataan erikseen omalla lähetteellä.
Liitteeksi pään TT -lausunto, jos on olemassa.

Polyneuropatiapotilas

Liitteeksi EMG, jos on olemassa.

MS-potilas

Diagnosoidusta potilaasta ei tarvita esitutkimuksia.

Epilepsiapotilas, jonka lääkitystä tai hoitoa pitää arvioida, lääkityksen mukaiset laboratoriotutkimukset:

- Fenytoiini (Hydantin): Alat, Pvk, S-fenyty (S-difehy jos sillä nimellä)
 - Karbamatsipiini (Neurotol, Tegeretol): Alat, Na, K, Pvk, S-karbami
 - Valproaatti (Deprakine, Absenor, Orfiril): Alat, Amyl, Pvk, S-valproa
-

- Okskarbatsepiini (Trileptal, Apydan): Na, K, Pvk, S-OHKarba (EI S-karbam)
- Barbituraatti (Fenobarbital, Luminal): Alat, Pvk, S-barbit
Muista lääkeaineista ei tarvita rutiinilabroja.

Parkinson-tautipotilas

- Neurologia, ei-työikäiset (77)

Muistihäiriöpotilas (lähinnä diagnoosia varten)

CERAD, liitteeksi pään TT -lausunto, jos on olemassa.

Laboratoriotutkimukset: S-B12, TSH, rasvat, sokeri, Pvk, S-Ca.

Aivoverenkiertohäiriöpotilas

Liitteeksi pään TT -lausunto, jos on olemassa.

Laboratoriotutkimukset: rasvat, sokeri, Pvk

Polyneuropatiapotilas

Liitteeksi EMG, jos olemassa.

MS-potilas

Diagnosoidusta potilaasta ei tarvita esitutkimuksia.

Epilepsiapotilas, jonka lääkitystä tai hoitoa pitää arvioida, lääkityksen mukaiset laboratoriotutkimukset:

- Fenytoiini (Hydantin): Alat, Pvk, S-fenyt (S-difehy jos sillä nimellä)
- Karbamatsepiini (Neurotol, Tegeretol): Alat, Na, K, Pvk, S-karbam
- Valproaatti (Deprakine, Absenor, Orfiril): Alat, Amyl, Pvk, S-valproa
- Okskarbatsepiini (Trileptal, Apydan): Na, K, Pvk, S-OHKarba (EI S-karbam)
- Barbituraatti (Fenobarbital, Luminal): Alat, Pvk, S-barbit
Muista lääkeaineista ei tarvita rutiinilabroja.

Kehitysvammaapotilas

Omainen ja mieluiten myös kehitysvammaohjaaja mukaan.

Lääkityshistoria, kysymyksenasettelu

Parkinson-tautipotilas

Tarvittaessa pyydetään VSSHP:n kuvantamiskeskusta siirtämään aikaisemmat röntgenkuvat (max. 6 kk vanhat) Terveystaloon sähköisesti.

Kirjallinen pyyntö kuvien siirtämisestä lähetetään faksi 803 2957 (313 2957)

Pyynnössä tulee ilmetä potilaan nimi ja henkilötunnus, sekä milloin ja kenelle lääkärille potilas menee Terveystaloon. Pyyntöä lähettävä hoitaja allekirjoittaa paperin (nimenselvennys), jolloin asiakkaan ei tarvitse allekirjoittaa pyyntöä.

TURUN NEUROLABORATORIO Oy

RTG-lähetä

Maariankatu 10 b, 20100 Turku

Ajanvarauspuh. (02) 414 0800

Faksi (02) 414 0804

ENMG-tutkimuksia on ostettu ajalle 1.4.08 – 31.3.2011, jatkuu 31.3.2014, jonka jälkeen mahdollinen optiovuosi.

Potilaita voi lähettää joko suppeaan (Canalis carpi, Morton-epäily) tai laajaan ylä- tai alaraajan ENMG-tutkimukseen.

Lähetteen teko-ohje:

Lääkäri tekee rtg-lähetteen itse, koska lähete ei palaudu tarkistettavaksi vaan lähtee suoraan eteenpäin.

1. Valitaan Pegasokselta rtg-lähete.
2. Muutetaan lähetteen tyyppi rtg-lähetteestä 13 Kliinis-neurofysiologinen.
3. Muutetaan suorittavaksi rtg:ksi NEULAB.
4. Suppea ENMG koodi 1301, laaja ylä- tai alaraaja koodi 1302.
5. Kirjoitetaan pyynnöt ym. normaalisti.
6. Huomautuskenttään kirjoitetaan Neurolaboratorio.

Hoitaja varaa potilaalle tutkimusajan ja potilaalle annetaan alkuperäinen lähete mukaan vastaanotolle. Lähetteessä tulee olla lähettävän lääkärin allekirjoitus ja leima.

Lähete lähetetään myös **faksilla** Neurolaboratorioon.

GYNEKOLOGIA (SAILAH-koodi 30)

1) Ensisijainen tutkimuspaikka:

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN ÄITIYSHUOLLON ULTRAÄÄNIYKSIKKÖ

pyyntö YLE-lehdelle

Pääterveysasema 1. krs
Luolavuorentie 2, 20700 Turku
Ajanvarauspuh. (02) 266 2176 (tai 266 2169) klo 12–13

Gynekologiset ultraäänit voi varata Heikki Virtaselle (HEVIRT). Hänellä on joka aamu yksi gyn. uä aika (TGYNUA), jonka voi sen vapaana ollessa varata terveysasemalta käsin. Ei päällekkäisvarauksia.

Ongelmissa voi ottaa yhteyttä yksiön puhelinaikana klo 12–13.

Lähetteeksi UÄ-yksikköön käy pyyntöteksti YLE-lehdelle. Se tulee olla tehtynä ennen ajanvarausta.

Raskaudenaikaiset ultraäänit hoidetaan äitiysneuvolan kautta.

2) Muut tutkimuspaikat:

Kun terveystoimen oma kapasiteetti ei riitä, erityisesti kun on ultraäänitutkimuksen tarve, sekä raskauden aikaiset seulontatutkimukset.

Erikoislääkärin konsultaatioita on ostettu ajalle 1.2.2011–31.12.2012.
Mahdollisesta optiosta vuoden 2013 loppuun päätetään v. 2012.

GYNEKOLOGI- JA ULTRAÄNIKESKUS MEDISONAR Oy (suomenkieliset)

Linnankatu 18 A, 20100 Turku
Ajanvarauspuh. (02) 233 4418
Faksi (02) 233 1301

paperinen sairaalalähete, hyväksyjä
tulostaa, (SAILAH-koodi 30)

Ajanvaraus Medisonariin:

Lääkäri kirjoittaa/sanelee lähetteen, jonka perusteella hoitaja soittaa potilaalle ajanvarauksen.

TURUNMAAN SAIRAALA (ruotsinkieliset)

Kaskenkatu 13, 20700 Turku
Ajanvarauspuh. (02) 271600
Faksi (02) 271 6100

sähköinen sairaalalähete,
(SAILAH-koodi 30)

Ajanvaraus Turunmaan sairaalaan:

Lääkäri kirjoittaa/sanelee lähetteen, jonka perusteella potilaalle tulee kutsu kotiin, kun lääkäri on arvioinut kiireellisyyden ja Turunmaan sairaalasta on tehty ajanvaraus.

IHOTAUTILÄÄKÄRIN KONSULTAATIOPALVELUITA (Risto Oksman)

Pääterveysasema 1. krs
Luolavuorentie 2, 20700 Turku
Ajanvarauspuh. (02) 266 2714 ma ja to klo 8–14
Faksi (02) 266 2650

sähköinen sairaalalähete,
(SAILAH-koodi 60T)

Ihotautilääkärin konsultaatioita on ostettu ajalle 1.11.10–31.12.2012.
Mahdollisesta optiosta vuoden 2013 loppuun päätetään v. 2012.

Mäntymäen ihotautivastaanotto toimii pääasiassa konsultaatiopoliklinikkana, jolloin hoitovastuu potilaasta säilyy omalla lääkärillä. Käynnit täällä pyritään kohdentamaan niihin potilasryhmiin, jotka hyötyvät konsultaatioista eniten ja jotka välttämättä tarvitsevat ihotautilääkärin palveluita.

Ihotautilääkärillä on työaikaa käytössään 1½ päivää viikossa.

Ihotautilääkärin vastaanotolle suositellaan lähetettäväksi:

- Vaikeat atoopikot, jotka tarvitsevat allergiatestausta, valohoitoa tai lausuntoa takrolimuusi- tai pimekrolimuusihoidosta.
 - Vaikeaa psoriaasia sairastavat potilaat, jotka tarvitsevat valohoitoa tai suun kautta otettavia lääkkeitä.
 - Dapsonia käyttävät ihokeliakiaa sairastavat potilaat tai ihokeliakiaepäilyt. Myös lausuntoa ihokeliakiasta tarvitsevat potilaat.
 - Ihon maligniteetit ja niiden esiasteet ja epäilyt. Jäädtyshoitoa tarvitsevat potilaat.
 - Vaikeaa aknea sairastavat potilaat, joille harkitaan isotretioniini (Roaccutan) hoitoa.
 - Kortisonia käyttävät ihon rakkulatautipotilaat.
-

- Vaikeaa ihottumaa sairastavat potilaat, joille harkitaan allergiatestauksia.
- Diagnostiset ongelmat, jos aikoja on.
- Säärihaavoja rajoitetusti (hoidetaan yhteistyössä TYKSin ihopoliklinikan kanssa)
- Vitiligo-potilaat

Ihotautivastaanotolla ei hoideta:

- Hyvänlaatuisia ihomuutoksia, kuten seborrh. keratooseja, känsiä tms.
- Urtikariaa (todella vaikeat tapaukset voidaan ottaa harkiten)
- Suun limakalvon sairauksia
- Allergista nuhaa
- Homealtistusepäilyjä
- Ihon ja kynsien infektiot (sieni, bakteeri, virus) hoitaa pääasiassa omalääkäri

Ajanvaraus ihotautivastaanotolle

Tk-lääkäri kirjoittaa/sanelee lähetteen (SAILAH), jonka perusteella potilaalle tulee kutsu kotiin, kun ihotautilääkäri on arvioinut kiireellisyyden ja hänen apunaan toimiva hoitaja on tehnyt ajanvarauksen.

LIITE 3

päiväys.....

Röntgenkuvien tilaus/ välitys

.....

Potilaan nimi.....

Henkilötunnus.....

Mitä kuvattu:.....

Milloin kuvattu:.....

Potilaalla on varattu aika.....

lääkäri.....vastaanotolle.

Terveysasema

.....
asiaa hoitava henkilö

Leima

Faksataan numeroon 803 2957

Liite 2, delirium, hoito-ohje terveyskeskuslääkäreille

Delirium tremens -potilaan hoito-ohje terveyskeskuslääkärille

Delirium tremens on hengenvaarallinen tila, jonka mortaliteetti hoitamattomana on 20 % ja hyvässä hoidossakin n. 10 %. Turun päihdepsykiatrian osasto A3 on laatinut hoito-ohjeen potilaiden hoidon laadun kehittämistä varten.

Delirium-potilailla on varsin usein jokin tilaa komplisoiva somaattinen perussairaus. Nestetasapaino-ongelmat ja elektrolyyttihäiriöt ovat säännönmukaisia. Vaaratilanteilta välttymistä varten riittävän perusteellinen somaattinen tutkimus laboratoriokeineen on siten välttämätön.

Kun olet lähettämässä Delirium tremens -potilasta tarkista

- Mahdolliset perussairaudet (sydänsairaudet, diabetes, infektio, COPD, aiemmat kouristukset, maksan- ja haiman toimintahäiriöt)
- Päänvammat, jos epäily merkittävästä vammasta => aivojen kuvantaminen päivystyksenä
- Aiemmat deliriumit (jos ei aiempia, erotusdiagnostiikka tärkeä), kouristukset
- Potilaan kotona käyttämä lääkitys ja mahdollinen lääkkeiden väärinkäyttö (ristitoleranssi!)
- Tuleeko potilas kotoaan, katkaisuhuoltoasemalta tai onko hänet löydetty muualta.
- Potilaan yleistila (käveleekö, tajunnantaso, aggressiivisuus)
- Jos potilas ei kykene kävelemään, tulee potilas ohjata jollekin somaattisten sairauksien osastolle
- Määrää tarvittavat laboratorio- ja kuvantamistutkimukset (labra: etenkin S-K, fB- gluk crp, PVK, S-Na, amyl, P-CK, muut tutkimukset: thorax, EKG, Krea), odota vastauksia
- T-ax, jos > 37,5 => määritä infektiofokus (syynä varsin usein pneumonia)
- Jos S-K < 3.0 hypokalemia korjattava! (per os 4–6 g kaliumia), jos < 2.8 kaliumia annettava iv. (jos perussairaus => iv jo < 3.0 tasolla), ennen nestehoitoa Neuramin injektio

Lähettävän lääkärin arvioitava nestehoidon tarve, iv-kanylointi jo tullessa, kanyyli säilytetään potilaan siirtyessä psykiatriseen sairaalaan. Jos potilas on rauhaton ja tutkimukset kesken, rauhoittamiseksi haloperidoli 5 mg im. ja loratsepaami 4 mg im.

Delirium tremens on hengenvaarallinen tila, jossa mortaliteetti on huomattava

Lisätietoja: Turun psykiatria, päihdepsykiatrian yksikkö, puh. 266 2444

Liite 3, ohjeet lapsettomuustutkimuksiin ja -hoitoihin lähettämistä

OHJEET LAPSETTOMUUSTUTKIMUKSIIN JA -HOITOIHIN LÄHETTÄMISESTÄ

TYKSiin Naistenklinikalle voidaan lähettää potilaita lapsettomuustutkimuksiin ja hoitoharkintaan potilaita, jotka ovat aktiivisesti yrittäneet raskautta vähintään vuoden ajan. Lapsettomuushoidot kohdennetaan niihin potilaisiin, joiden lapsettomuuden syynä on sairaus, jonka vaikutus voidaan poistaa ko. hoidolla.

Lähete voidaan harkinnan mukaan laatia jo aiemmin, mikäli on erityistä syytä epäillä hedelmättömyyttä. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi vaikea endometriosis tai muu terveydellinen seikka, jonka voi aiheellisesti olettaa vaikeuttavan raskaaksi tulemistä.

Lapsettomuustutkimusten ja -hoitojen poissulkukriteerit:

1. Naisen ikä 40 vuotta tai enemmän
2. Lapsettomuuden syy on sterilisaatio
3. Pariskunnalla on yhteisiä lapsia kolme tai enemmän
4. HIV:n tai hepatiitti B:n tai C:n kantajuus
5. Naisella perussairaus, jonka vuoksi raskaus on vasta-aiheinen

Arvioimista varten voidaan tehdä potilaasta lähete joko lapsettomuus- tai äitiys-pkl:lle.

6. Naisella huomattava ylipaino

Ylipainon hoito kuuluu perusterveydenhuoltoon. Lähete palautetaan ylipainon perus-tutkimuksia ja hoitoa varten, mikäli BMI on 35 tai yli. Lähetteen lapsettomuushoitoihin voi laatia, kun paino on pudonnut noin 10 % lähtötilanteeseen verrattuna.

Lisäksi, mikäli potilaan historiassa on sellaisia sosiaalisia riskitekijöitä, jotka antavat aiheutta epäillä vanhemmuuden toimivuutta – esim. huumehistoria tai aiemmin huostaan otetut lapset – tulee läheteeseen liittää sosiaalityöntekijän selvitys nykyisestä elämäntilanteesta ja potilaan mahdollisuudesta turvata lapselle tasapainoinen kehitys (Laki hedelmöityshoidoista 8§ 5 Mom).

TYKSiissä hoidetaan vakituisessa parisuhteessa eläviä pariskuntia. Pariskunnan osoitetiedot tarkistetaan väestörekisteristä. Mikäli lähete koskee naista, joka ei asu yhdessä partnerinsa kanssa, tulee läheteeseen liittää sosiaalitoimen laatima selvitys siitä, miten hoidettavan tukiverkosto tukee hoidosta mahdollisesti syntyvän lapsen tasapainoista kasvua ja kehitystä.

Läheteessä vaadittavat tiedot

- Partnerin nimi, henkilötunnus ja osoite
 - Yleisanamneesi: Yleissairaudet, lääkitykset, lääkeaineallergiat, tehdyt leikkaukset
 - Gynekologinen anamneesi:
 - Menarcheikä, kierron pituus, kipuiluhistoria, aiemmat raskaudet nykyisessä/aiemmassa parisuhteessa, infektiohistoria
 - Lapsettomuuden kesto
-

- Tehdyt tutkimukset:
 - TSH, PRL, PAPA, klamydianäyte.
 - Sperma-analyysin tulee olla vastattu ennen kuin lähete kirjoitetaan.
- Status: Paino, pituus, BMI. Gynekologinen status, rintojen status

Turussa 27.5.2011

Varpu Jokimaa, LT, el

Seija Grenman, prof., ylilääkäri

Hoitoreitit <http://hoitoreitit.vsshp.fi>

Nro 1/2012

Hoitopaikan valintaopas 2012
Hilkka Virtanen

